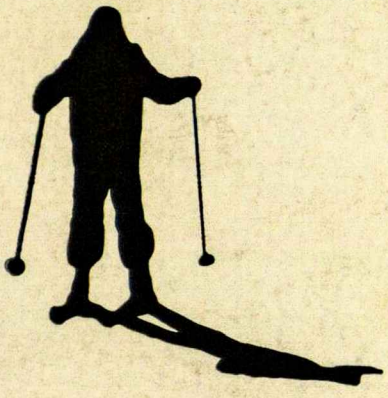

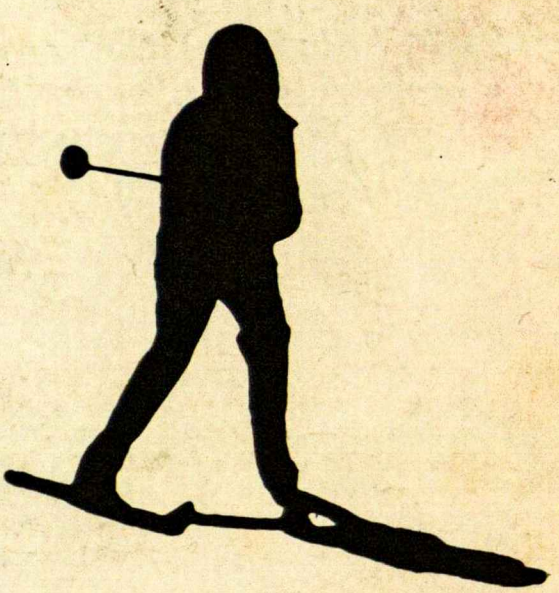

ateitis

10
1967

ATEITIS LIETUVIŲ KATALIKIŠKOJO JAUNIMO ŽURNALAS
eina nuo 1911 m.

1967 metai gruodis Nr. 10

Komentarai 289
Susipažinkime su redakcija 290
Kristus kaip gyvenimo matas — prof. dr. Antanas Maceina 291
Tėvas — sulaukęs 48 metų (poezija) — IR 294
Vida (popietė pas menininkę) — Salvinija Gedvilaitė 297
Antanukas (ištr. iš **Daktaro pasakojimų**) — Šatrijos Ragana 300
Susitikimas (poezija) — Indrė Maria Damušytė 303
Politinės bei dvasiškos ir taip sau svarbios realybės (poezija) — rjjbičiūnas 304
Snaigių aidas (poezija) — Indrė Maria Damušytė 305
Prisimenant Živago — vilkas (poezija) — Indrė Maria Damušytė 305
Draugei, važiuojančiai į Lietuvą (poezija) — Liūndra 306
Palikimas (poezija) — Liūndra 306
Smilga ilga (poezija) — Liūndra 307
Skubu (poezija) — Liūndra 307
Kodėl, žmogau (poezija) — Liūndra 307
žiūronai (poezija) — rjjbičiūnas 308
Maras (operos įspūdžiai) — Salvinija Gedvilaitė 309
žvakidės (kūryba) — Gabija Juozapavičiūtė 310
Ex Libris : Ateitis — knygų recenzijos 312
Krikščionis gyvenime — Mirga Pakalniškytė
Sonatos ir fūgos — Stasys Rastonis
Iš plataus pasaulio (kronika) 313
Ateities Spinduliai — jaunučių skyrius 316
Vedamasis — Dovana, kurios labiausiai lauki 316
Kalėdų papročiai — Andrius Ambraziejus 317
Jo Kalėdos — Ramunė Sakalauskaitė 317
Disneyland — Linas Kojelis 318
Lietuvos kryžiai — Laima Surdėnaitė 318
Kalėdos — Onutė Erštikaitė 320
Triušė ilgaausė — Tamunė 320
Pupučio kelionė — J. P. 320
Galvosūkis ..... 3 viršelio pusl.
Kreivos šypsenos ..... 3 viršelio pusl.

Viršelis: nuotrauka **Algirdo Grigaičio**, išdėstymas **Ged. Naujokaičio** Šį numerį sulaužė **Gediminas Naujokaitis**. Ateities Spindulių vinjetė 316 pusl. ir iliustracijos 300, 311 puslapiuose **Teresės Idzelytės**

REDAKCIJA: reportažas — **Salvinija Gedvilaitė**; jaunesniųjų moksleivių skyrius — **Gintarė Ivaškienė**; narės — **Vincė Juškaitė, Gabija Juozapavičiūtė**; knygų skyrius — **Rima Salytė**; foto ir techninė priežiūra — **Gediminas Naujokaitis**; vyresniųjų moksleivių skyrius — **Antanas Sabalis**. Redakcijos adresas: ATEITIS, 80-23 85th Drive, Woodhaven, New York 11421.

ATEITIS yra Moksleivių Ateitininkų Sąjungos leidinys. Prenumerata metams JAV ir Kanadoje $5.00, susipažinimui prenumerata $3.00, garbės prenumerata $10.00; visur kitur laisvajame pasaulyje $3.00.

Administratorius: **Kazys Vainius** — ATEITIS, 64-09 56th Road, Maspeth, New York 11378.

Spaudos darbus atlieka Tėvų Pranciškonų spaustuvė Brooklyne.

ATEITIS — The Lithuanian Catholic Youth Magazine
Published monthly, except July and August by the Lithuanian Catholic Youth Association. Yearly subscription in US and Canada $5.00. Single copy 50 cents. Entered as second class matter and second class postage paid at the Flushing, New York Post Office.

ATEITIS

PASAULĖŽIŪRA IR SENDRAUGIAI

Kultūros Kongresui čikagoje praėjus, esame gavę kongreso prezidiumo sugestijas, kuriose dėstomi kai kurie pageidavimai. Trumpai suglaudus, mūsų kultūrininkai pageidauja "kompetentingos vertinamosios ir skatinamosios kritikos" mūsų spaudoje. Mums atrodo, kad pageidavimas yra vertas dėmesio, tad ir pradėsime, pasisakydami apie sekantį prezidiumo paragrafą. Jame gi, štai kas pasakyta:

"Taip pat visos kultūrinės mūsų pastangos ateityje atpalaiduotinos nuo ideologinių, politinių, asmeninių mūsų aistrų, nuotaikų ir sprendimų, pripažįstant kūrybinę laisvę ir teisę jai išsakyti. Dėl to, viešąją nuomonę formuoja veiksniai (spauda, radijas, organizacijos ir kiti), prašomi kurti reikiamą mūsų kultūrinio gyvenimo atmosferą ir šia linkme nuteikti visuomenę".

Atskirti kultūrą nuo "aistrų, asmeninių nuotaikų ir politinių sprendimų" — tai vienas dalykas; bet atskirti ją nuo "ideologinių sprendimų" — tai, mūsų nuomone, — vėl kita istorija.

Jeigu tikėti, kad ideologija surišta su pasaulėžiūra, tai ar nebus kultūros kongreso prezidiumas sukūręs naują kultūros filosofiją, kuri "nuneš" ne tik šalkauskį, bet ir Maceiną...

Šalkauskis skelbė krikščioniškos kultūros filosofiją.

Maceina sakė, kad būtų gera atskirti kultūrą nuo politikos.

Kongreso prezidiumas jau skiria kultūrą nuo "ideologinių sprendimų"... Prezidiumas, kurio priekyje stovėjo trys sendraugiai ateitininkai.

Todėl iš savo pusės, skatindami brolius sendraugius į "kompetentingą kritiką", šioje vietoje siūlome jiems visiems pasvarstyti šį klausimą: kokis gi yra santykis tarp kultūros ir pasaulėžiūros?

●

MOKSLEIVIŲ SUVAŽIAVIMAS

Šie Jubiliejiniai Moksleivių Ateitininkų Sąjungos metai užbaigiami suvažiavimu Dainavoje gruodžio 26-tos — sausio 1-mos dienomis. Suvažiavimo metu bus ne tik sprendžiami įvairūs Sąjungos reikalai, bet taip pat bus renkama ir nauja MAS Centro Valdyba. Kitaip sakant, paaiškės, kas bus sekantis oficialus ATEITIES leidėjas. Nors, tiesą sakant, atsakomybę už mūsų žurnalą neša tiek Ateitininkų Federacijos Valdyba, tiek Moksleivių Ateitininkų Sąjunga, tačiau nuolatinis ATEITIES žurnalo leidimas yra tiesioginis Moksleivių Sąjungos darbas, kuris tiesioginiai turi labai daug įtakos paties leidinio formai ir turiniui. Šio suvažiavimo metu moksleiviai turės tik kas dveji metai pasitaikančią progą pasisakyti, ko jie iš Sąjungos ir jos vadovybės nori. Tas pasisakymas bus kiek kitoks, negu paprastų diskusijų metu, nes šį sykį teks moksleiviams ir pabalsuoti. Nekantriai lauksime rinkimų rezultatų.

LIETUVOS NACIONALINĖ MOKYKLOS BIBLIOTEKA

susipažinkime . . .

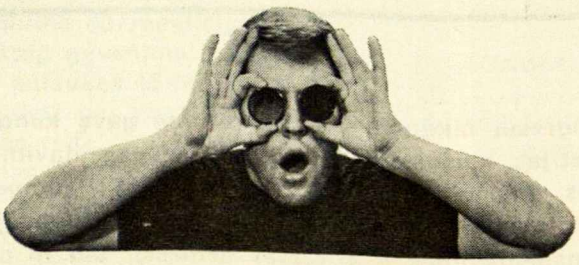

GEDIMINAS

ANTANAS

GABIJA

SALVINIJA

RIMA

GINTARĖ

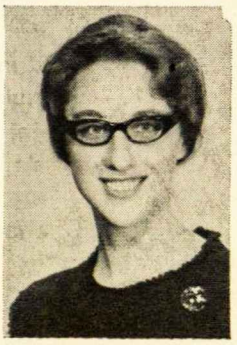

VINCĖ

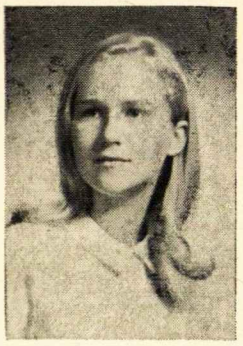

. . . su redakciniu ATEITIES kolektyvu, kuris jau metai jums darbuojas

ANTANAS SABALIS redagavo ATEITĮ jau Vokietijoje, vėliau — Amerikoje; stumia ir traukia kolektyvo "vežimą". Regi šviesesnę ateitį, pirmoje vietoje, moksleivių gretose, beveik beviltiškai žiūrėdamas į studentų ir sendraugių pasaulėžiūrines painiavas. ("Tie vaikai, jei prižiūrimi, visus nupūs . . .") Dirba Grumman įmonėje, kaip navigacijos inžinierius (. . . "ar nesutapimas, kad visur reikia gerai naviguoti?")

GEDIMINAS NAUJOKAITIS, techniškasis ir foto redaktorius; nuolat ieškąs jaunų lietuvių fotografų, kurių nuotraukomis galėtų praturtinti ATEITIES puslapius. Prancūzkonų spaustuvės "pabaisa", visada mėginąs ką nors naujo; žiūri į pasaulį pro objektyvo lešį: "Gyvenimą matau pro filtrus. Vienas realistinis, kitas natūralistinis. Dažnai matau pro abu: tada kartais nieko nematyti — tiktai balta, dažniau juoda, retai pilka."

SALVINIJA GEDVILAITĖ, reportažų ir grožinės literatūros redaktorė, studijuoja audiologiją City University of New York. Labai domisi drama, lietuvių literatūra, ir pati rašo eilėraščius. Mėgsta keliauti ir dirbti vasaros ateitininkų stovyklose.

GINTARĖ IVAŠKIENĖ, "Ateities Spindulių" skyriaus redaktorė, gyvena mažame Naujosios Anglijos miestelyje, kur augina šeimą ir rašo vaikų ir jaunimo temomis. Yra parašiusi knygą jaunimui "Baltasis Stumbras" ir priklauso "Laiškų Lietuviams" redakciniam kolektyvui. Taip pat dėsto šeštadieninėje lituanistikos mokykloje ir, kur tik gali, padeda moksleivių ateitininkų judėjimui Rytuose.

VINCĖ JUŠKAITĖ, tik neseniai perėjusi iš moksleivių į studentes, studijuoja Douglas kolegijoje New Jersey valstybėje. Iki šiol Vincės redakcinis darbas buvo telkti moksleivių medžiagą ir padėti įvairiose redagavimo srityse.

GABIJA JUOZAPAVIČIŪTĖ, buvusi Hamiltono moksleivių ateitininkų kuopos pirmininkė, yra redakcijos atstovė Kanadoje. Šiais metais ji baigia vidurinę mokyklą ir pereis į studentų eiles. Moksleivių tarpe Gabija pasižymėjo redaguodama kuopos laikraštėlį "Moksleivio Balsas", o taip pat ir savo trumpais rašinėliais, kurių keli jau pasirodė ATEITYJE.

RIMA SALYTĖ, rudenį atėjo į kolektyvą specialiam uždaviniui: suorganizuoti recenzijų skyrių ir knygų vertinimo bendradarbius. Studentų ateitininkų eilėse pasižymėjo redaguodama "Gaudeamus" biuletenį. Aktyvi studentų ir moksleivių veikloje, Rima gyvena Philadelphijos priemiestyje ir studijuoja kalbas Pennsylvania universitete.

INDRĖ DAMUŠYTĖ, iš redakcijos pasitraukus metų viduryje, dirbo kaip korespondencijų redaktorė. Studijuoja Wayne State University anglų kalbą ir literatūrą. Gyvena Detroite. Rašo eilėraščius ir reportažus.

•

Sabalio, Naujokaičio, Salytės, Gedvilaitės ir Juozapavičiūtės nuotraukos darytos G. Naujokaičio.

Stasio Šalkauskio dviejų kultūrų sintezė reikalavo, kad Lietuvos krikščionys jungtų Rytų ir Vakarų kultūras, paimdami iš jų tai, kas vertingiausio; šiandien, gyvendami grynai anglosaksinėje, Vakarų kultūroje, turime pažvelgti į Rytus ir padaryti nors mažą atsvarą savo ateitininkiško galvojimo ribose.

KRISTUS KAIP GYVENIMO MATAS

DR. ANTANAS MACEINA

Dostojevskis: Jei kasnors man įrodytų, kad Kristus yra netiesa...

Laiške korintiečiams šv. Povilas sako, kad "nė vienas negali dėti kito pamato, kaip tik tą, kuris yra jau padėtas, būtent, Jėzus Kristus" (1 Kor. 3, 11). Kitaip tariant, negali būti jokio kito masto, kuriuo būtų matuojamos gyvenimo vertybės, norint patirti giliausią jų reikšmę. **Kristus yra pagrindas ir mastas visiem laikam ir visom tautom.** Ar tad yra reikalo kalbėti apie Kristų kaip gyvenimo mas tą Rytų krikščionijoje? Ar jis nėra mastas **kiekvieno** krikščionies gyvenimui? Objektyviai žiūrint, iš tikro taip yra, ir bet koks specialus Kristaus kaip masto pabrėžimas šiuo atžvilgiu yra nereikalingas. Subjektyviai tačiau yra visiškai kitaip. Subjektyviai galima nestatyti Kristaus pirmoje vietoje ir nelaikyti jo mastu gyvenimo vertybėms; galima kurti ir ugdyti daugybę dalykų, nejungiant jų su Kristumi. Tai nėra Kristaus išsižadėjimas. Tai tik vad. **"vertybių autonomija"**, kuri Vakarų Europoje ir Amerikoje šiandien tiek įsigalėjusi, jog čia laikoma tiesiog netaktu, jei kas mėgina gyvenimo vertybes matuoti Kristumi ir juo apspręsti šių vertybių reikšmę. Šio tad subjektyvinio nusistatymo akivaizdoje Rytų krikščionijos pergyvenimas kaip tik ir yra būdingas.

Rytų krikščionies santykis su gyvenimo vertybėmis yra **kristocentrinis.** Rytų krikščionis nepažįsta ir nepripažįsta vertybių autonomijos tokia prasme, kad šios vertybės galėtų būti be ryšio su Kristumi kuriamos bei ugdomos. **Rytų pergyvenime vertybės yra ne autonominės, bet kristonominės,** tai yra palenktos Kristui kaip visatos Galvai (plg. Efez. 1, 10). Šiuo atžvilgiu yra nepaprastai būdingi F. Dostojevskio žodžiai, kuriais jis išreiškė šį vertybių palenkimą Kristui: "Jei kas nors man įrodytų, kad Kristus yra netiesa ir jei tiesa būtų iš tikro šalia Kristaus, tai ašen pasirinkčiau geriau liktis su Kristumi, o ne su tiesa" (Laiškas poniai Fonvisin 1854 m. kovo mėn.). Pirmu požiūriu šie žodžiai atrodo mum tarsi kažkoks nesusipratimas ir net fanatizmas: jie mus sukrečia ir net nugąsdina. Iš tikro tačiau jie yra ne kas kita, kaip tik išraiška anos centrinės padėties, kurią Kristus užima Rytų krikščionies pergyvenime bei mąstyme. Juk kiekviena atitrauktinė tiesa turi būti matuojama konkrečia bei gyva tiesa. Atitrauktinė tiesa gali būti kiekvieno pripažįstama. Juk tai šią atitrauktinę tiesą turi gal voje šv. Jokūbas, rašydamas savo laiške: **"Tu tiki, kad Dievas yra vienas; gerai darai; tačiau velniai taip pat tiki ir dreba"** (Jok. 2, 19). Tikėjimas į vieną Dievą yra atitrauktinė tiesa, todėl ji yra bendra tiek žmogui, tiek velniui. Tačiau kai šią atitrauktinę tiesą reikia apspręsti konkrečia gyva tiesa, pasak šv. Jokūbo: darbais artimui (plg. 1, 14-26), tai tuojau pasirodo didžiulis skirtumas tarp tų, kurie "tiki ir dreba" ir tų, kurie vykdo gailestingumą (plg. Jok. 1, 13).

Ši konkreti bei gyva tiesa kaip tik ir yra **Kristus: "Aš esu tiesa"** (Jon. 14, 6). V. Solovjovas gražiai yra pasakęs, kad "viena vienintelė ir nekintama tiesa, įdiegta žmonijoje kaip lūkestis (stabmeldžiams) ir kaip pažadas (Dievo tautai), virto įvykiu, pasirodžius tikrajam Dievažmogiui Jėzui Kristui mūsajame kūne". Tai, kas tiek stabmeldžiams, tiek žydams buvo tik **ateitis** ir todėl attirauktybė, krikščionims jau yra **įvykis,** taigi visiška konkretybė. Krikščioniui tiesa niekad nėra tik bendrybė, bet visados gyvenimo reikalas. Kas neigia tiesą kaip gyvą įvykį, tuo pačiu neigia ją joje pačioje. Kas "išsigins Sūnaus, neturi taip pat ir Tėvo" (1 Jon. 2, 23). "Kas nemyli, tas nepažino Dievo" (1 Jon. 4, 8). Kas sakosi mylįs Dievą, o nekenčia savo brolio, "tas melagis" (1 Jon. 4, 20). Kas sakosi turįs tikėjimą, o neturi darbų, to tikėjimas "yra pats savyje miręs" (Jok. 2, 17). Šv. Jono ir šv. Jokūbo laiškai yra ne kas kita, kaip primygtinis priminimas bei pabrėžimas, jog atitrauktinis principas yra tuščias ir net melagingas, jeigu jis nėra paverčiamas gyvenimišku įvykiu. Nepakanka tikėti į vieną

Dievą kaip tolimą antpasaulinę jėgą: reikia tikėti bei priimti ir jo Sūnų Jėzaus iš Nazareto pavidalu. Nepakanka filosofiškai svarstyti Dievo problemos, bet reikia turėti ir meilės, nes be meilės Dievo pažinimas yra neįmanomas. Nepakanka pripažinti dogmas kaip teoretiškai išreikštas tiesas, bet reikia jas perkelti į darbus, nes be šių **visos dogmos virsta lavonais.** Tiesos pavertimas įvykiu, apsireiškęs visų pirma Kristuje ir turįs reikštis kiekvieno krikščionies būtyje, yra pagrindinis dalykas, skiriąs Krikščionybę nuo bet kokios filosofijos bei teorinės pasaulėžiūros.

Jeigu tad pasitaikytų, kad kokia nors atitrauktinė tiesa priešinasi gyvenimiškai tiesai, kuria yra Kristus, tai Rytų krikščionis yra pasiryžęs bei pasiruošęs atsisakyti anos atitrauktinės bendros tiesos ir pasilikti su Kristumi kaip su gyvenimiška konkrečia tiesa. Jis yra pasiruošęs, kaip N. Berdiajevas aiškina minėtus Dostojevskio žodžius, "negyvą imlaus proto tiesą paaukoti gyvai nepalaužtos dvasios tiesai", nes **"tiesa yra ne būties sudvigubinimas arba jos pakartojimas pažįstančiame žmoguje, bet prasmės davimas būčiai ir tuo būdu jos išlaisvinimas".** Betgi būtį įprasminti ir ją išlaisvinti galima tiktai Kristuje ir per Kristų, nes tik jis yra apsireiškęs kaip būties prasmė ir kaip jos Išganytojas iš neprasmės, maišaties bei mirties. Todėl Kristaus žodžiai "aš esu tiesa" turi, pasak Berdiajevo, ne tik morališkai religinės, bet ir "absoliučiai filosofinės, gnoseologinės prasmės". Būdamas būties — dieviškumo ir žmogiškumo — pilnatvė, Kristus tuo pačiu yra ir tiesos pilnatvė, tačiau tiesos ne atitrauktiniu jos pavidalu kaip bendras principas, bet konkrečiu gyvenimišku pavidalu kaip gyva asmenybė. Moderniems Vakarų filosofams šis tiesos tapatinimas su Kristumi yra papiktinimas ir kvailybė, kaip kadaise graikams (plg. I Kor. 1, 22), nes ir jie, kaip kadaise graikai, tiesą suvokia tik atitrauktiniu jos pavidalu, todėl neigia visa, kas ją apreikštų kaip įvykį. Čia ir glūdi didžiausias skirtumas tarp krikščioniškosios ir moderninės mąstysenos. Tuo tarpu Rytų krikščionis Kristaus posakį "Aš esu tiesa" pergyvena visiškai realiai ir pasilieka su šia tiesa net ir tuo atveju, jeigu kuri nors atitrauktybė jai ir priešintųsi.

Šis tiesos santykis su Kristumi — "Dievažmogis yra tiesa" (N. Berdiajevas) — apsprendžia ir visas kitas vertybes. Bet kuri vertybė virsta Rytų krikščionies pergyvenime įtartina, jeigu ji nėra tiesioginiame santykyje su Kristumi, vadinasi, jei Kristus iš jos vykdymo išskiriamas, nes tokiu atveju ši vertybė darosi apgaulinga ir virsta net įkūnytu melu, kuris būtį ardo, užuot ją tobulinęs. **Bet kokia vertybė yra tikra tik tada, kai per ją spindi Kristus ir tuo paliudija jos tikrumą.** Būdamas tiesos mastas, Kristus tuo pačiu yra visų vertybių mastas. Vertybių autonomijos pabrėžimas yra Rytų krikščionies pergyvenimas kaip Kristaus pažeminimas ir net paneigimas. Visa tai V. Solovjovas nuostabiai prasmingai pavaizdavo vienoje savo "Pasakojimo apie antikristą" (1900) vietoje.

Solovjovo "Pasakojimas apie Antikristą", ir atsakymas į klausimą: kas Bažnyčioje brangiausia?

Tapęs pasaulio valdovu, antikristas sušaukė, kaip žinome, visuotinį Bažnyčios susirinkimą, kuriame dalyvavo trijų didžiųjų konfesijų atstovai ir kuris šias konfesijas turėjo suvesti vienybėn. Atidarydamas šį susirinkimą, antikristas klausė visų jų atstovus, "kas jiems brangiausia Krikščionybėje", nes jis norėjo jiems kaip tik **tai** duoti ir tuo būdu pririšti prie savęs jų širdis. Pastatęs šį klausimą, antikristas nutilo ir laukė. Salėje pasklido "duslus murmėjimas". Susirinkimo dalyviai "šnibždėjosi vienas su kitu", matyt, negalėdami rasti tinkamo atsakymo į aną lemtingą valdovo klausimą. Palaukęs keletą minučių, antikristas kreipėsi į atskiras konfesijas ir jau pats pradėjo nurodinėti, kas kiekvienai iš jų esą brangiausia. Brangiausiu dalyku katalikybėje jis laikąs "dvasinį autoritetą" (p. 572), kurį išreiškiąs popiežius. Kadangi tačiau popiežius anuo laiku buvo iš Romos ištremtas, tai antikristas gražinąs jį atgal, atstatydamas visas jo anksčiau turėtas teises bei privilegijas. Brangiausiu dalyku stačiatikybėje antikristas laikąs "šventąją tradiciją" (p. 573), todėl jai tirti bei globoti įkuriąs pasaulinį archeologijos muziejų. Brangiausiu dalyku protestantizme jis laikąs "asmeninį įsitikinimą ir laisvą Šventraščio tyrinėjimą" (p. 574) ir šiam reikalui steigiąs pasaulinį institutą Šventraščiui tirti. Kaip atoliepį į šias dideles dovanas antikristas nenoris nieko kito kaip tik tai, kad krikščionys "nuoširdžios meilės jausmu pripažintų jį tikru savo vadu" (p. 572) ir šio pripažinimo ženklan ateitų pas jį ant estrados, nuo kurios jis kalbėjo. Ir iš tikro **dauguma visų tri-**

jų konfesijų atstovų paklausė valdovo kvietimo ir nuėjo pas jį.

Vis dėlto salėje pasiliko trys mažos grupelės krikščionių su savo vadovais: katalikų grupė su popiežium Petru II, stačiatikių grupė su seneliu (starec) vyskupu Jonu ir protestantų grupė su profesorium Paulium. Jos nelipo į estradą ir tuo būdu sakyte sakė, kad tai, ką valdovas laikė brangiausiu, jiems kaip tik nėra brangiausia. Tada antikristas dar sykį kreipėsi į šiuos, kaip jis pats sakė, "keistus žmones" (p. 575), klausdamas juos: "Ką galėčiau jums dar padaryti?... Kas gi **jums** yra brangiausia Krikščionybėje?" (t. p.). Klausimas buvo pastatytas labai aiškiai ir turėjo būti atsakytas. Tada pakilo rusų stačiatikių vyskupas Jonas ir visų vardu tarė: "Brangiausia mums Krikščionybėje yra pats Kristus — **Jis Pats,** nes jame, kaip žinome, kūniškai gyvena visa Dievybės pilnatvė. Tačiau mes esame pasiruošę priimti ir iš tavęs, Valdove, bet kokią dovaną, jeigu tik dosnioje tavo rankoje atpažinsime šventą Kristaus ranką. O į tavo klausimą, ką galėtum mums dar padaryti, atsakome: Čia pat visų mūsų akivaizdoje išpažink Jėzų Kristų Dievo Sūnų, įsikūnijusį, prisikėlusį ir vėl ateisiantį! Išpažink jį, ir mes priimsime tave kaip jo antrojo atėjimo pirmataką!" (p. 575). Tai buvo atsakymas, duotas valdovui visų žemai salėje pasilikusių krikščionių vardu. Tačiau šis atsakymas buvo tartas Rytų Bažnyčios vyskupo lūpomis.

Atsakymo prasmė visiškai aiški. Brangiausia Krikščionybėje yra ne popiežiaus autoritetas, ne tradicija ir net ne Šventasis Raštas, bet **pats Kristus.** Visa kita yra vertinga bei brangu tik ryšium su Kristumi. Todėl vyskupas Jonas ir reikalavo, kad pasaulio valdovas išpažintų Kristų ir tuo būdu atskleistų vidinį savo dovanų santykį su Išganytoju kaip tiesa. Nes kol šis santykis yra neaiškus, tol ir valdovo dovanos pasilieka dviprasmės. Juk popiežiaus autoritetą galima pabrėžti ir be Kristaus, būtent, kaip žemiškąją galią arba kaip drausmės pradą. Tradiciją galima ugdyti taip pat be Kristaus kaip praeities liekaną. Šventąjį Raštą irgi galima turinėti be Kristaus kaip tautų bei kultūrų liudytoją. Vyskupas Jonas įtarė, kad valdovo dovanos trims konfesijoms kaip tik ir slepia savyje šį Kristaus išskyrimą, todėl galimos dosniai dalinti, Kristaus neišpažįstant ir net prieš jį kovojant. Štai kodėl jis ir prašė valdovą atskleisti tikrąją savo dosnumo prasmę, išpažįstant Kristų kaip Dievo Sūnų ir pasaulio Išganytoją. Tiktai šitokio išpažinimo šviesoje galėjo pasirodyti, ar popiežiaus autoritetas, tradicija ir Šventraštis yra tikros krikščioniškos vertybės. Kaip žinome, valdovas Kristaus viešai neišpažino, o vyskupas Jonas ir popiežius Petras II buvo antikristo tarno ten pat salėje nužudyti. Tuo būdu valdovas tik patvirtino vyskupo Jono spėjimą, kad **net ir religinės vertybės galimos ugdyti be Kristaus,** bet kaip tik todėl jos darosi melagingos, nes iš viršaus sako visai ką kita, negu yra pačios savyje. Blizgančiu savo pavidalu jos suvilioja bei suklaidina krikščionis, kurie pasiskubina jas priimti, neišmatavę jų visų pirma pačiu Kristumi. Vyskupas Jonas šį mastą antikristo dovanoms pritaikė ir čia pat atskleidė jų apgaulę.

Antras dalykas, būdingas šioje scenoje, yra tai, kad Solovjovas aną pagrindinės reikšmės atsakymą įdėjo į Rytų Bažnyčios vyskupo lūpas. Nei popiežius Petras II kaip katalikų vadovas susirinkime, nei profesorius Paulius kaip protestantų vadovas neatsakė valdovui, kai šis klausė, kas jiem esą brangiausia Krikščionybėje. Tai anaiptol nereiškia, kad Solovjovas būtų norėjęs tuo pasakyti, esą Kristus katalikams ar protestantams nėra brangiausias dalykas. Ne! Tuo jis norėjo tik pabrėžti, kad Kristus Rytų krikščionies pergyvenime yra tiek aiškiai jaučiamas **kaip cen ras,** jog tikintis žmogus tuoj pat jį, o ne ką kitą, turi galvoje, jei jam reikia apspręsti tą ar kitą vertybę. Ši nuolatinė Kristaus dabartis kaip tik ir virsta savaimingu mastu bet kokiam Rytų krikščionies sprendimui. Rytų Bažnyčia mažiau rūpinasi dogmatinių tiesų išraiškos tobulumu, mažiau kreipia dėmesio į dorinių žmogaus veiksmų smulkmenišką tvarkymą, į drausmės nuostatų rūpestingą saugojimą: visa tai Rytų krikščioniui nėra tiek svarbu kaip vakariečiui. Juk jeigu Kristus stovi visų šių sričių, veiksmų bei nuostatų centre, jeigu jis yra visų jų mastas bei norma, tai žmogiškoji dogmų, taisyklių bei nuostatų išraiška gali būti ir netobula, ir netiksli, ji vistiek yra **šventa,** nes pats Kristus gyvena šiose dogmose, šiose taisyklėse, šiuose nuostatuose. **Kristus yra pati brangiausia vertybė Krikščionybėje,** todėl jis atsveria bet kokį žmogiškąjį netobulumą, vykdant Krikščionybę istorijos eigoje — vistiek ar šis vykdymas būtų teorinėje dogmų srityje, ar praktinėje dorovės srityje, ar estetinėje ltiurgijos srityje.

Nė viena žmogiškoji forma ar formulė Kristaus pilnybės išreikšti nepajėgia. Tačiau kiekvienos šios formos ar formulės pagrinde glūdi Kristus kaip Tiesa, Kelias ir Gyvenimas. Rytų vyskupas Jonas nenagrinėjo, ar popiežiaus autoriteto atstatymas su visomis praeities teisėmis bei privilegijomis yra pats

TĖVAS — sulaukęs 48 metų

Leisk man mirt
ir paskęst nežinybėj.

Paguldysiu aš galvą
po tamsiąja žeme
nemylimo krašto

Užmerkęs akis
nematysiu daugiau
saulės tekant

Negirdėsiu balsų
betaučių draugų
darbovietėj šnekant

Bus ramu paskendus
tamsiąjam kape —
bus gera malonu saugu

Ir gulėdamas čia
galėsiu sapnuot
kad miegu po savąja žeme

Kad balsai paliktų
brangiųjų draugų
tolydžio lietuviškai šneka

Kad lietuviška saulė
virš savųjų kalnų
kas rytą man teka.

Leisk man mirt
ir paskęst tamsioj žemėj
nemylimo krašto.

IR

savyje priimtinas ar ne; jis taip pat nesvarstė, ar archeologijos muziejus tikrai patarnaus tradicijos principui stiprėti bei gilėti; jis neklausė, kaip veiks anas pasaulinis institutas Šventraščiui tyrinėti. Vyskupas Jonas norėjo tik patirti, kokį ryšį šios visos vertybės turi su Kristumi kaip su pačia pagrindine vertybe. Jeigu jos yra šios vienintelės didžiausios vertybės spinduliavimas, tai jos gali būti ir netobulos, vistiek jos yra šventos savyje, ir krikščionys gali jas be jokio svyravimo priimti ir už jas valdovui dėkoti. Tačiau jeigu jos stovi **šalia** Kristaus, jos turi būti atmestos —net jeigu žemiškoji jų struktūra ir būtu be priekaištų. Tai visiškai nuosekli išvada iš pirmavaizdinio Kristaus pobūdžio. Juk jeigu Kristus neša visa savimi kaip dieviškasis visų dalykų pagrindas, tai niekas negali būti šalia Kristaus, kas yra vertinga. Kas tad kurią nors vertybę atitraukia nuo Kristaus, tuo pačiu atitraukia ją nuo giliausio jos pagrindo, vadinasi, nuo jos vertingumo. Štai kodėl Solovjovas ir leidžia savame pasakojime Rytų Bažnyčios vyskupui duoti atsakymą antikristiniam pasaulio valdovui, nežemindamas tuo nei katalikų, nei protestantų, o tik nurodydamas į Rytų krikščionies egzistencinį pasiruošimą kiekvienu atveju žvelgti į Kristų kaip į gyvenimo mastą.

Šis mastas tačiau Rytų krikščioniui yra pirmoje eilėje ne Evangelijos mokslas, bet **pats Išganytojo asmuo.** Kristus kaip dievažmogiškoji asmenybė — štai kas Rytų krikščioniui brangiausia Krikščionybėje. "Jis Pats", kaip tai savo atsakyme valdovui pabrėžė vyskupas Jonas. Evangelijos mokslas yra tik išraiška Kristaus asmens, kuriuo šis mokslas laikosi. Ne Evangelija apsprendžia Kristų, bet Kristus apsprendžia Evangeliją ir teikia jai dieviškumo. Tai irgi pabrėžė V. Solovjovas. Savo "Paskaitose apie dievažmogiškumą" (1877 81), skaitytose Petrapilyje plačiai publikai, jis teigia, kad "Krikščionybė turi **savą** turinį", vadinasi, **specifinį** turinį, kuris ją skiria nuo bet kurios religijos. "Šis specifinis turinys yra tačiau **Kristus.** Krikščionybėje kaip tokioje randame Kristų ir tiktai Kristų — štai tiesa, tiek daug kartų skelbta, bet tiek maža pasisavinta..." Juk "mūsų laikais", sako Solovjovas, "krikščioniškajame pasaulyje, ypač tarp protestantų, labai dažnai sutinkame žmonių, kurie vadinasi krikščionimis, kurie tačiau įsitikinę, esą Krikščionybės esmė glūdinti ne Kristaus asmenyje, o jo moksle. Jie sako: esame todėl krikščionys, kad priimame Kristaus mokslą" (t. p.). Šį nusistatymą Solovjovas laiko klaidingu, nes jis neatsako į klausimą, "kame gi glūdi Kristaus mokslas" (t. p.). Trumpai apžvelgęs Evangelijos mokslą,

liečiantį žmogų ir jo santykius su artimu, Solovjovas neranda čia nieko Krikščionybei specifiško. Bramanizmas ir budizmas skelbę jau žymiai anksčiau negu Krikščionybė artimo meilę ir užuojautą visai kūrinijai (plb. p. 104). Net ir Kristaus mokslą apie Dievą kaip visų mūsų Tėvą Solovjovas laiko Krikščionybei nebūdingu, nes kiekvienoje religijoje Dievas yra laikomas Tėvu padėjėjo ir gelbėtojo prasme, o persų religija vadinusi Dievą tiesiog geraširdžiu bei mylinčiu Tėvu. Dogmatinis ir etinis Evangelijų turinys neturi, pasak Solovjovo, nieko, kas tik vienai Krikščionybei būtų sava (plg. t. p.).

Kodėl krikščionybė išsiskiria iš visų kitų religijų

Tai, kas Krikščionybę tačiau skiria nuo visų kitų religijų, yra "Kristaus mokslas apie save Patį, apie save kaip gyvą įsikūnijusią tiesą" (p. 104). Tai pati Kristaus mokslo esmė. Šis mokslas telkiasi ne apie žmogų, ne apie Dievą, bet apie patį Kristų: **jis, kaip asmuo, stovi Evangelijos centre.** Jeigu tad ieškome Krikščionybei specifinio turinio, tai turime pripažinti, kad šis turinys susiveda į patį Kristų" (t. p.). Kristus ir jo mokslas yra vienas ir tas pat dalykas, nes tai mokslas apie Kristaus asmenį. Kristus kaip gyva ir žemėje apsireiškusi asmenybė sudaro Krikščio nybės turinį, Krikščionybė juk esmėje yra išganymo religija. Tačiau **Kristus išgano pasaulį ne tuo, ką jis sako, bet tuo, kas jis yra,** būtent: asmeninis Dievo ir žmogaus susijungimas. Kristaus asmuo čia yra pagrindinis dalykas, ir apie jo asmenį telkiasi visa, kas yra žemėje ar danguje. Tai bendras visų Rytų krikščionių įsitikinimas. V. Rozanovas, vienas iš originaliausių rusų religijos filosofų, laiko didžiausiu Krikščionybei pavojumi kalbėti "ne apie Jėzų Kristų, bet apie dievišką jį **Mokytoją",** nes čia funkcija (mokymas) pridengia vardą, vadinasi, asmenį (Jėzaus). Kitaip tariant, teorija čia įgyja pirmenybės, o asmenybė nuslenka į antrą ar trečią vietą. Tuo būdu yra iškreipiama pati Krikščionybės esmė, kurią sudaro ne Kristaus pavadinimas "Rabbi-Mokytojas" (Jon. 1, 38). Bet **Jėzus,** nes tik šį vardą tariant, linksta kiekvienas "kelias danguje, žemėje ir po žeme" (Pil. 2, 10).

Tai ypač reikia pabrėžti mūsų dienomis, kai Vakarų teologija mėgina iš naujo permąstyti Evangelijos tiesas; kai Evangelijos skelbimo metodai bandoma pritaikyti naujojo žmo gaus sąmonei; kai pati Bažnyčia stengiasi sueiti pokalbio su pasauliu. Visa tai, be abejo, reikalinga ir net būtina. Tačiau šiose pastangose slypi pavojus susitelkti aplinkui Kristaus **mokslą,** o pamesti iš akių jo **asmenį.** Juk tokios sąvokos kaip "permąstymas", "metodas", "pokalbis" yra teorinės sąvokos. Jos liečia ir išreiškia mokslą, o ne asmenį. Esama tad pavojaus, kad prasidėjusiame pokalbyje tarp Bažnyčios ir pasaulio bus kalbamasi apie daugybę tiesų, o bus praleidžiama viena vienintelė tiesa — Kristus. Juk Kristus kaip tiesa yra moderniniam pasauliui, kaip minėta, papiktinimas ir net kvailybė. Kaip gi gali būti tiesa gyvas asmuo — Jėzus iš Nazareto, dailidės sūnus, toks pat kaip ir mes visi? Tačiau kas šio papiktinimo vengtų, tas tikrai manytų galįs būti krikščionimi — be Kristaus. Nė viena atitrauktinė tiesa nieko nepiktina. Ir Evangelijos tiesos, paverstos atitrauktinėmis tiesomis, yra visų pripažįstamos bei gerbiamos. Papiktinimas atsiranda tik tada, kai Kristus atsistoja priešais mus ir taria: "**Aš** esu tiesa!". Tada žmogui reikia apsispręsti: Pasilikti su Kristumi kaip su gyva asmenine tiesa, ar eiti su atitrauktine bendrine tiesa. Moderninis pasaulis nusigrįžta nuo Kristaus ir eina su atitrauktine tiesa. Tačiau tai kaip tik ir sudaro pavojų, kad ir krikščionys, mėgindami pasivyti moderninį pasaulį, nepasuktų šios atitrauktinės tiesos keliu. Šiuo atžvilgiu Rytų krikščionijos pasilikimas su Kristumi kaip su mastu kiekvienai gyvenimo vertybei turi didžios prasmės ne tik kaip Krikšsionybės esmės vykdymas, bet sykiu ir kaip įspėjimas moderninio pasaulio akivaizdoje; pa saulio, kuris lenkiasi prieš Evangeliją kaip dorinį kodeksą, bet piktinasi Kristumi kaip įsikūnijusia tiesa.

*

Dr. Antanas Maceina, vienas iš žymiausių lietuvių filosofų. Kilęs iš Marijampolės aps., mokėsi Prienų Žiburio gimnazijoje ir Vilkaviškio kunigų seminarijoje. 1932 baigė Vytauto Didžiojo Universitetą; studijavo filosofiją ir pedagogiką. 1930-31 redagavo Ateitį. Studijas gilino Liuvene, Friburge, Štrasburge ir Briuselyje. 1934 m. gavo VDU filosofijos daktaro laipsnį, apgynęs disertaciją "Tautinis auklėjimas". Šiuo metu yra Mainzo universiteto (Vokietijoje) filosofijos profesorius.

Dr. A. Maceina yra St. Šalkauskio mokinys; yra parašęs visą eilę įdomių filosofinių ir teologinių knygų: Kultūros sintezė ir lietuviškoji kultūra, Socialinis teisingumas, Buržuazijos žlugimas, Didysis inkvizitorius, Jobo drama, Saulės giesmė, Niekšybės paslaptis ir kt.

VIDA KRIŠTOLAITYTĖ. Jauna moteris. Menininkė. Švelnios dvasios ir ramios šypsenos. Gyvena New Yorke jau kelis metus, atvykus čia iš Čikagos, kur ji užaugo ir kur gyvena jos namiškiai.

Nuvažiavus pas Vidą rasi pagrindinį jos buto kambarį dominuojamą didelių drobių: ant palangės paguldytą didžiulę paletę, teptukus viename kampe, prie seno fotelio, stovi lentyna pilna dažnai vartojamų knygų; virš jų kabo Vidos iš plieno lydyta Kristaus figūra, šalia jos — iš sidabrinio popierio padaryta karūna, kadaise dabinusi Harlemo mokinuko sceninį kostiumą. Mažas radijas pakuždomis perduoda kartais operą, kartais populiariją muziką. Nuvažiavęs pas Vidą taip pat rasi šiltą priėmimą ir progą maloniai, įdomiai pasikalbėti — jos mintys be didelių raginimų pasipila, kaip ryškios spalvos ant didelės drobės.

Vida Krištolaitytė turi daug ką pasakyti: atsimena pirmą savo paveikslą, žmogaus didelę figūrą, kurią nubraižė sniege būdama vos penkių metų — buvo tada "kur nors Europoj" II Pasaulinio karo metu. Ir jos kūrybą staiga pertraukė lėktuvų aliarmo sirenos. Bet formaliai pradėjo meną studijuoti tiktai kolegijoj, pirmiau lankydama College of Mount St. Joseph prie Cincinnati, vėliau grįždama į Čikagą studijuoti University of Illinois. Jinai pasakoja, kaip gimnazijos laikotarpyje pati viena dažnai lankydavo plačiai žinomą Čikagos Art Institute, ir kaip ją žavėjo to muzėjaus gausus Impresionistų rinkinys. Muziejų ir parodų lankymas, susipažinimas su kitų kūryba, Vida jaučia, visuomet buvo, nors jai, labai svarbus dalykas, didelių turtų šaltinis. Ir tai yra jos pagrindinis patarimas jaunam moksleiviui, kuris savyje jaučia augančią meno kūrybos dvasią — vaikščiot po muzėjus, studijuot, "susikaupt, pažint, per save 'permalt' viską, ką mato, kad viskas pasidarytų sava".

Vidai Krištolaitytei yra artimi ir savi — žmogus ir gamta, nes kiekvienas žmogus yra atskiras pasaulis; gamta — nes ji pastovi, kaip mylimas asmuo, kuris niekada negali dingti; čia jinai randa temas savo kūrybai. Savo paveiksluose jinai išreiškia nepaliaujamą meilę žmogui, kuris yra sukurtas pagal Dievo atvaizdą, išreiškia vis atsinaujinantį susižavėjimą gyvenimo stebuklu. Bet jos drobės kalba ne tik apie laimę ir džiaugsmą ir grožį — galima taip pat išgirsti liūdesio ir kentėjimo garsus: Vida nori parodyti žmogaus pilną gyvenimą, taip, kaip jinai jį mato. Būdama lietuviškos visuomenės vaikas, dėkinga tai visuomenei už jai suteiktą dirvą sustiprėti, Vida Krištolaitytė nori savo kūryba lietuviams būti artima, kad lietuviai jos paveikslus mėgtų, suprastų juose išreikštas mintis. Tačiau nujaučia, kad nevisi jos darbus mėgs: sakys, kad perdideli ar perdaug kainuoja, ar nepadorūs — "...bet tai yra natūralu; ir pas amerikonus yra įmanoma patenkinti tik mažą dalį. Bet man to negana; aš noriu, kad ir lietuviškos močiutės, kurias aš labai gerbiu, mano paveikslais džiaugtųsi, būtų jais apslopintos, kad juos pamatę, sakytų: 'aha, gal taip ištikrųjų yra' ".

Dažnai Vida naudoja tą išsireiškimą: jis išreiškia jos meno supratimą, jos, savo kūryboje tiesos ieškojimą. Vidai menas yra "...maža kibirkštėlė, kurios niekas kitas nemato, — tik tu pats". Kiekvienas žmogus turi tą kibirkštėlę, turi tą savo pasaulėžiūrą; atverdamas save, būdamas atviras tam asmeniškam pasaulio vaizdui, jis po kiek laiko randa savo kelią, savo išreiškimo būdą, "savo teisybės dalelę", vienas tampa menininku, kitas mokytoju, trečias inžinierium, ketvirtas indų plovėju, — bet kiekvienas turi būti ištikimas sau, ištikimas savo įsitikinimams, ištikimas tai teisybei, kurią pamatęs, jis taria: "aha, taip ištikrųjų yra!".

Vida Kristolaitytė randa savo teisybės išreiškimo būdą mene, bet ne visos meno formos jai atitinka: jinai atmeta naujas **op** ir **pop art** formas, kaip jai asmeniškai negaliojančias — jose randa jai kažką "falšyvo". Taip pat — nors dažnai pažįstamų raginama — jinai negali ir nenori suspausti savo ryškias, spalvingas formas ant mažos drobės — "man visuomet buvo lengviau šokti didelėj salėj". Ir

VIDA KRIŠTOLAITYTĖ, dvidešimt aštuonių metų jauna menininkė, ruošiasi parodai, kurią rengia Čikagos Ateitininkų Sendraugių skyrius sausio 6-14 dienomis Čiurlionio galerijoje. ATEITIES korespondentė, Salvinija Gedvilaitė praleido vieną ramią, lietingą popietę pas Vidą; gerdamos kakavą ir klausydamos neatpažintos operos, apie daug ką kalbėjos. Visos nuotraukos Gedimino Naujokaičio

net po kiek laiko, Vida kartais jaučiasi verčiama grįžti prie seniau nutapyto paveikslo, jį gal pakeist, jam ką pridėti — "turi būti savyje patenkintas, negali nurimti jausdamas, kad nesi davęs visko, ką žinai, ką gali duoti — nesi pasakęs visos teisybės".

Jauna menininkė pripažįsta, kad neviskuomet yra lengva teisybę atvaizduoti savo kūryboje. Norint tiktai publiką patenkinti, meluoti sau, prisitaikyti savo dvasia prie publikos tik pardavimui, yra dailininko didžiausias nusikaltimas. Kodėl menininkas turi būti prasčiau atlyginamas negu biznierius? Jis irgi turi išsilaikyti, gauti atpildą iš savo darbo taip, kaip visi kiti. Tikras menininkas apie atpildą neturi teisės galvoti. Kaip išvengti menininkui dvasinį papirkimą? Atvažiavus į New Yorką gyventi, Vida išmoko daug ką iš čia gyvenančių vyresnių menininkų: išmoko, kad norint tapyt pirmiausia sau, norint likti tai "savo teisybei" ištikimai, reikia pirmiausia save įtikinti, kad savo kūryba duonos nevalgysi. Todėl "atsargai" studijavo art education — dailės dėstymą. Pirmus metus gyvendama New Yorke, Vida dirbo su labdarybės ir šalpos darbų agentūra (social work): tas darbas buvo slegiantis, ji pasakoja, bet jame išmoko iš kitų gyvenimo, kiek mažai žmogui iš tikrųjų reikia materialinio turto, kad save išlaikyti gyvą ir sveiką... Dabar, nors yra įsigijusi meno magistrą New Yorko Pratt Institute, nors turi galimybę su savo "žinių bagažu" ir tuo aukštesniu laipsniu gauti meno profesūros darbą, kolkas nenorėdama apleisti New Yorko miesto, Vida bando kuo mažiau dirbti tik dėl uždarbio, (visuomet įmanoma New Yorke kelias dienas padirbti atsargine mokytoja — substitute teacher) ir palikti kiek gali daugiau laiko kūrybai. Užauginta normalioj, vidurinės klasės aplinkoj, pripratusi prie pastovaus, kasdieninio darbo, Vida pradžioje labai sunkiai jautėsi tokiame "diena-iš-dienos" gyvenime; dabar prie jo pripratus, yra savesnė susidariusi sau progą dirbti ir kurti kada ir kaip jos dvasia ją verčia.

Bet Vida vengia to žodžio "kūrybinga";

"Pamačius kito kūrybą, kuri labai patinka, pagalvoji: 'man jau to nereikia daryt, padarė už mane' — gali nusišaut."

"Šiaurietiškas" "Dvi figūros" "Catharsis"

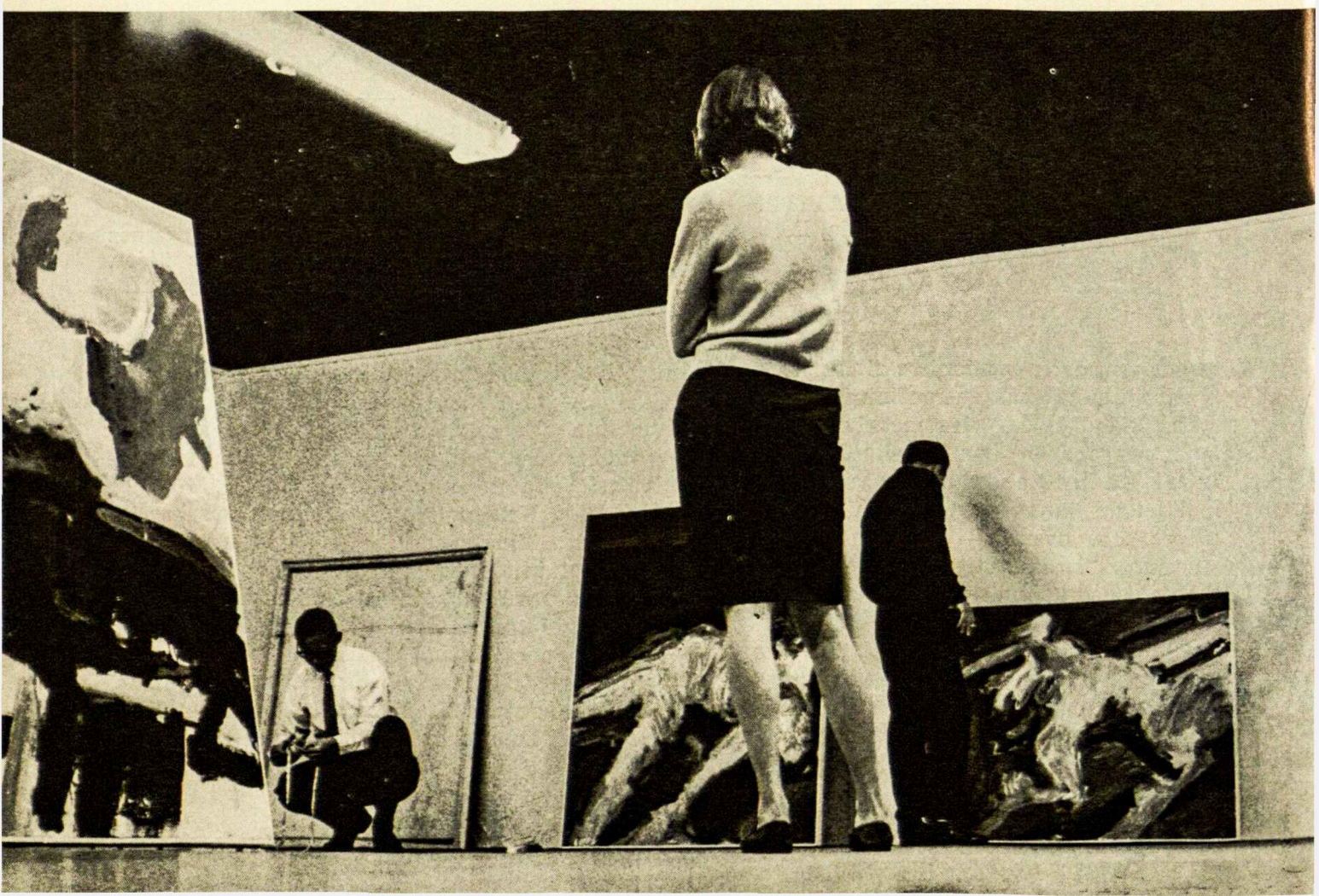

"kad paveikslas pasidaro, turi mano braižą, mano stilių, tai yra labai natūralus dalykas; jei menininkas turi savo viziją, nuoširdžiai dirba, parodo savo pasaulio supratimą, jis neturi vaikytis tą žodį". Kiekvienas žmogus, sako Vida, yra kūrybingas tuo, kad jis savo būdu gali praturtinti bendrą aruodą. Kad tą padaryti, menininkas turi savo kūrybą kitiems parodyti, ja dalintis; net "...paveikslo įkainavimas yra absurdas. Turėtų būti už dyką; man norisi dalintis, nelaikyti paveikslų kur nors pas save sukrautų". Bet įprasta paveikslą įkainuoti, ir kartais, užkabindamas ant paveikslo mažą kainą, dar daugiau nepatenkini publiką; pas žmones, pastebi Vida, yra toks savotiškas galvojimas: "paveikslas mažai kainuoja, reiškia — mažai vertas. Absurdas!".

Menininkas, kuris yra savo kūrybinei dvasiai atviras, žino, ko jo darbai verti; todėl nei publikos nuomonė, nei kitų menininkų bei žinovų kritika ir pagyrimas neturėtų sudaryti jam didelio skirtumo. Jei kritika yra palanki, — Vida sako, — o jinai žino, kad paveikslas nėra tiek vertas, nes jos pačios tiek nepatenkina, ji kritikai netiki; gi jei kritika nepalanki, negatyviai atsiliepianti apie jos kūrybą, tai tik "...užpyksti ant savęs, kad nepajėgei būti suprastas ir gauni iš to energijos toliau dirbti".

Vida Krištolaitytė yra pilna energijos, kurią išlieja kūrybai, ir vėl prisipildo savo atvirumu ir jautrumu žmogui ir aplinkai. Jeigu ji ir sako, kad menininkas nesiskiria nuo kitos profesijos žmogaus, galima pastebėti, kad jinai vistiek skiriasi nuo daugumos jos amžiaus moterų: nors aplinkybės ir jos profesinė bei materialinė ateitis nėra tokia aiški ir stipri, kaip gal kitų, — galima pajausti, kad savo "teisybės dalelę" yra sąmoningai ir nuoširdžiai išieškojus. Tai suradus, jauna menininkė, mums atrodo, turi didesnį turtą ir gali būti rami, kad tos teisybės išraiška, Vidos Krištolaitytės kūryba, pasieks žiūrovus, ir jie galės, Vidos paveikslus pamatę, sakyti: "taip ištikrųjų yra!".

Galima tik pritarti Vidos linkėjimui sau: visuomet mylėti žmogų, ir būti mylima.

"mėgstu tapyti ant didelių drobių? — man lengviau šokti didelėj salėj."

"Rugsėjo 30-ta" Vida "Inevitable"

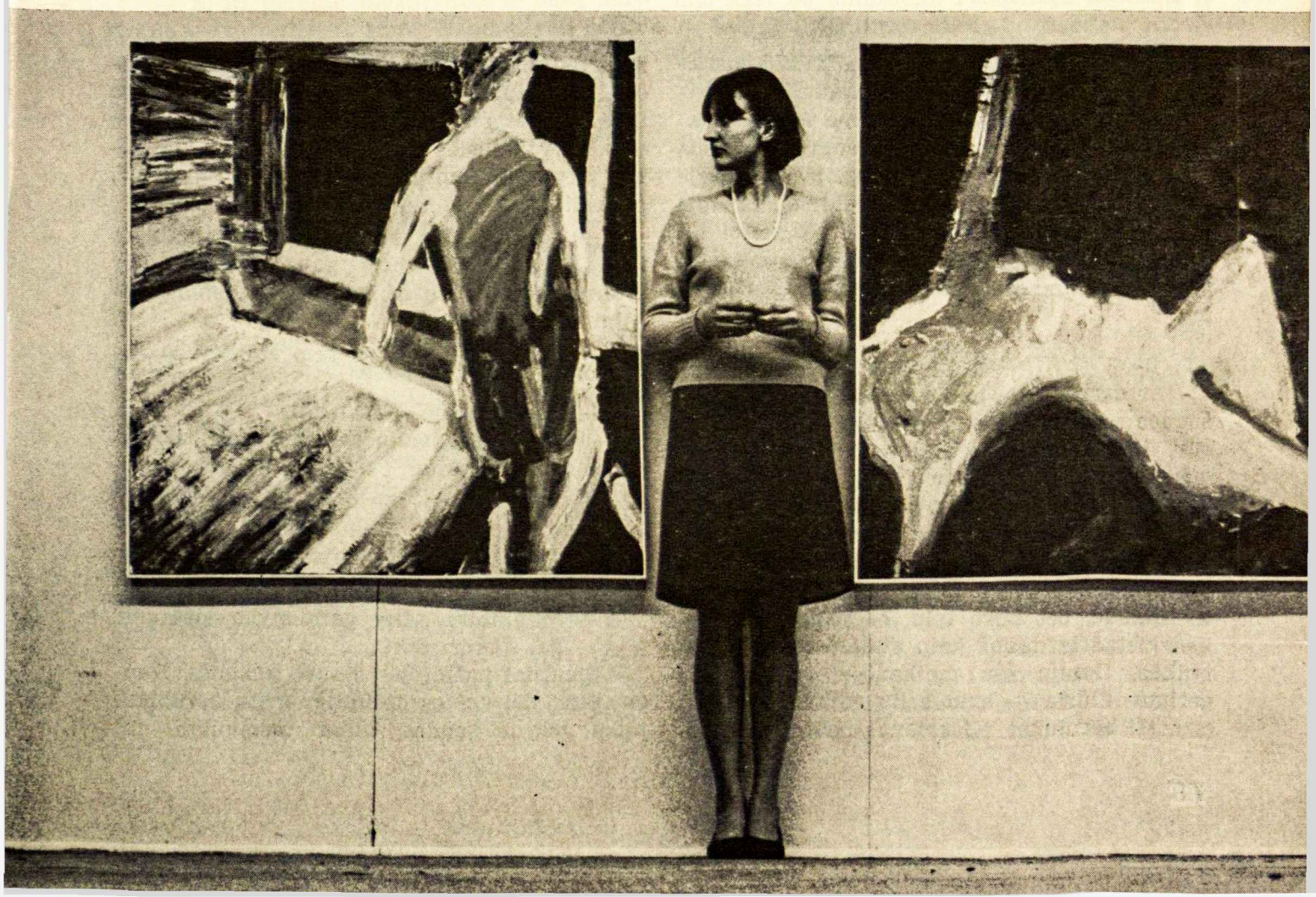

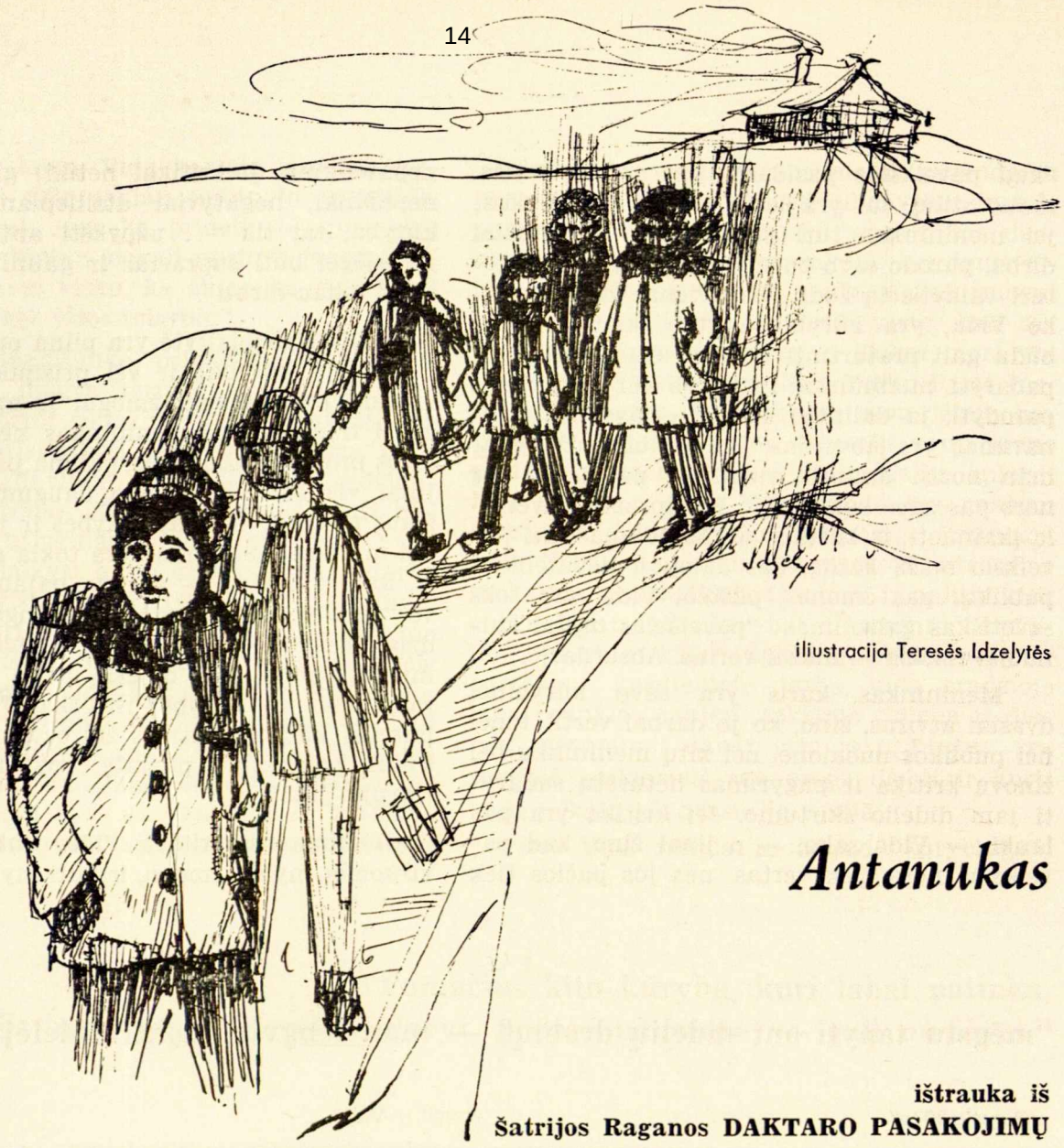

iliustracija Teresės Idzelytės

Antanukas

ištrauka iš
Šatrijos Raganos DAKTARO PASAKOJIMŲ

Šatrijos Ragana grįžta į ATEITIES puslapius su ištrauka iš "Daktaro Pasakojimų". Prisiminę Irutės aprašymą "Sename Dvare", pastebėkite, kaip Pečkauskaitė lengvai pakeičia savo balsą, savo išvaizdą: vienoje apysakoje jinai stebi pasaulį mergaitės akimis, antroje ji tampa senyvu daktaru, kurio reagavimas į jauną draugą - keleivį yra nuspalvuotas jo paties gyvenime patirtais skausmais ir džiaugsmu.

•

Ar žinote, ką man visados primena tylus žiemos vakaras? Vieną nuotykį, kuris ir dabar, daugeliui metų praėjus, visus mano nervus virpina.

Buvo taip.

Teko man važiuoti pas ligonį, tolokai, kokias tris mylias. Buvo žiemos metas, prieš pat Kalėdas. Smagu buvo važiuoti. Nors šaltis spaudė, bet buvo tylu, be jokio vėjo, kelias kietas ir dailus kaip stalas, o arkliai — puikūs. Dumiu sau meškenose pasinėręs ir gėriuos. Žiūriu — eina keliu vaikų būrys, visi maži berniukai. Kiekvienas nešasi po ryšelį knygų, o vienas, gudresnis, susidėjęs į maišelį, pasikabino jas ant nugaros, kad rankos nešaltų. Nosys ir ausys raudonos kaip slyvos, ant rankų didelės pirštinės, bet šiaip drabužiai skystoki. Supratau, kad tai "studentai", paleisti švenčių iš mokyklos, grįžta namo.

Ak jūs, mokslo kankiniai, — pamaniau, — gal ne vienas jūsų gaus pasigirti per šventes, tą kelionę atlikęs. — Ir liepiau vežėjui sustoti.

— Sveiki, vyrai! Kur taip einate? — sušukau.

— Einam namo — Kalėdų!

— Jei norite, galiu keletą pavėžinti. Kuriems toliau, sėskite.

Bet neatsirado norinčių: vieniems buvo arti namai, kitiems toliau reikėjo iš vieškelio sukti, dar kiti gal nedrįso. Tik vienas teatsiliepė:

— Man toli... Dar gera mylia vieškeliu.

— Tai eikš ir sėsk!

Smalsiai pažiūrėjau į savo kelionės draugą. Buvo tai kokios dešimties metų berniukas pilka veltine kepure, giliai užsmaukta ant

kaktos, ir raudonu šaliku, apvyniotu aplink kaklą. Žemiau — trumpoki seni kailiniukai, naujais lopais lopyti, ir raudonmargės kelnės, įkištos į iškrypusius batus. Rankose, įmautose į žalias kumštines pirštines, turėjo ryšelį. Padėdamas jam įsėsti į roges, pirmiausia pastebėjau dideles ir juodas akis. Žiūrėjo jos iš apskrito, sveiko, nuo šalčio paraudonavusio veidelio perdaug jau rimtai ir svajingai. Padėjau ryšelį po kojom, uždengiau vaiką kailine dukna, vis galvodamas, kaip čia įšnekinti šitą "studentą". Bet pasirodė, jog veltui rūpintasi: nelaukdamas, kol jį prakalbinsiu, pats tarė:

— Oo, kaip greit aš būsiu namie! Ankščiau už Kaziuką ir Jurgutį! Patrakusiai bėga arkliai!

— Ar toli gyveni?

—Ar aš? Kunigiškiuose. Bus kokia mylia vieškeliu, paskui jau čia ir namai.

— Tai ilgą kelionę turi į mokyklą? Ar nebijai naktį pats vienas eiti?

— Ee, nebijau! Kas man ką padarys! Žmonės sako, esą visokių baidyklių, bet man rodos, kad tai pramano. Dėl ko aš niekados jokios baidyklės nesu matęs? Bobos vaikus tebaugina ir gana! Tik pasakose daug visokių baidyklių. Bet pasakose ir varnos šneka, ir medžiai kalba... O juk tai netiesa. Kaip gali paukštis šnekėti?

— Sakyk tiktai, koks tu gudrus!

— E, aš nebijau nieko! Kad ir būtų baidyklių — nebijočiau! Mamytė sako, kad kiekvienas vaikas turi savo angelą sargą, ir aš jį turiu. Tai jis mane gintų nuo baidyklių. Taip norėčiau pamatyti nors kartą tą angelą! Kartais eidamas staiga šmukšt ir pažvelgiu į šalį, be nematysiu bent sparnų galelį.

— Ir nematei nė karto?

— Ne, tik šventieji tegali matyti angelus. Aš negaliu. Bet aš žinau, kad jis mane saugo. Juk aš dažnai nevaikščioju, tik — Kalėdų, Velykų, Užgavėnių.

Visai sutemo ir pradėjo snigti. Tylu buvo lyg dykumoje. Vien plonas mano "studento" balselis skambėjo nesiliaudamas, lyg sidabro varpelis.

— Tai stebėsis namie, mane pamatę! — Kalbėjo jis vėl. — Nelaukia manęs šiandien. Tėtis žadėjo rytoj atvažiuoti į turgų ir mane parsivežti namo. Bet jau šiandien mokytojas mus paleido. Taip ilgu laukti rytojaus! Ėmiau ir išėjau pėsčias. Nei mama, nei Elzytė nemano, kad aš šį vakarą pareisiu. Sėdi sau visi... Mamytė verpia. Elzytė skaito... O gal su Levuku žaidžia?... O aš tik šmakšt ir įeinu! — nusijuokė berniukas linksmai.

— Tai tavęs labai laukia namie?

— Ajai! Mamytė jau rytdienai tikriausiai taiso bulvių kukulius, o gal ir ragaišį kepa. Tai vis manęs laukia.

— O ką dirbsi namie?

— O, aš turiu daug darbo! Su čiūžėmis po tvenkinį čiūžinėsiu, pasidirbau gražias čiūžes. Turiu popieriaus — rašysiu. Bet ne maskoliškai! Atsibodo man pačiam, o namie niekas ir nesupranta: nei mamytė, nei Elzytė. Rudenį mamytė man nupirko dainų knygelę, aš jas persirašysiu. Paskui skaitysim su Elzyte, ir mamytė pasiklausys. O kokių gražių tenai yra dainelių! Bet tamsta juk mokytas, tai viską žinai.

— Gal ir žinau? Ar neatsimeni bent vienos?

— Vieną, rodos, truputį atsimenu... "Karveli paukštužėli, ko gi tu burkuoji? Ar vargelius ar kryželius tu savo rokuoji?" O toliau nebeatmenu.

— Aš pabaigsiu, — ir sakiau toliau Vienažindžio eiles. Mano berniukas įsmeigė akis į mane ir klausėsi atsidėjęs.

— Prašau pasakyti dar kartą, — tarė, man pabaigus.

— O ar nenori kitos pasiklausyti? Ši dar bus gražesnė. Ir padeklamavau "Kur bėga Šešupė, kur Nemunas teka"... Nežinau, ar viską suprato mano klausytojas, bet taip jam patiko, jog net liovėsi kalbėjęs, tik patylomis kaži ką šnibždėjo. Pasilenkęs išgirdau jį kartojant paskutines eiles: "Neapleisk, Aukščiausias, mūsų ir brangios tėvynės!" Atkartojo dar du kartu.

— O kas buvo tas Vytautas Didysis? — Tai buvo Lietuvos karalius. Seniai seniai tai buvo...

— O kas dabar mūsų karalius? Tur būt, tas pats, kur mūsų klasės sienoje kaba? Mokytojas sako jį esant mūsų imperatorių. Bet juk jis maskolius. Ar Vytautas buvo maskolius?

— Ne, jis buvo lietuvis, kaip tu ir aš. Bet dabar mes nebeturime savo lietuvio karaliaus.

— Nebeturime! O dėl ko?

— Daug kalbėti, vaikeli! Dabar nėra laiko. Žinai ką? Sugrįžęs į mokyklą, ateik pas mane — aš tau tada viską papasakosiu, ir dainų daug pasakysiu, ir duosiu knygų pasiskaityti. Ar ateisi?

Mano filosofas ėmė iš džiaugsmo šokinėti rogėse.

— Ateisiu, at! Tamsta man ir apie Vytautą pasakysi? Koks tamsta laimingas, kad viską žinai! Aš taip norėčiau viską žinoti! O mums mokytojas niekados nieko nesako nei

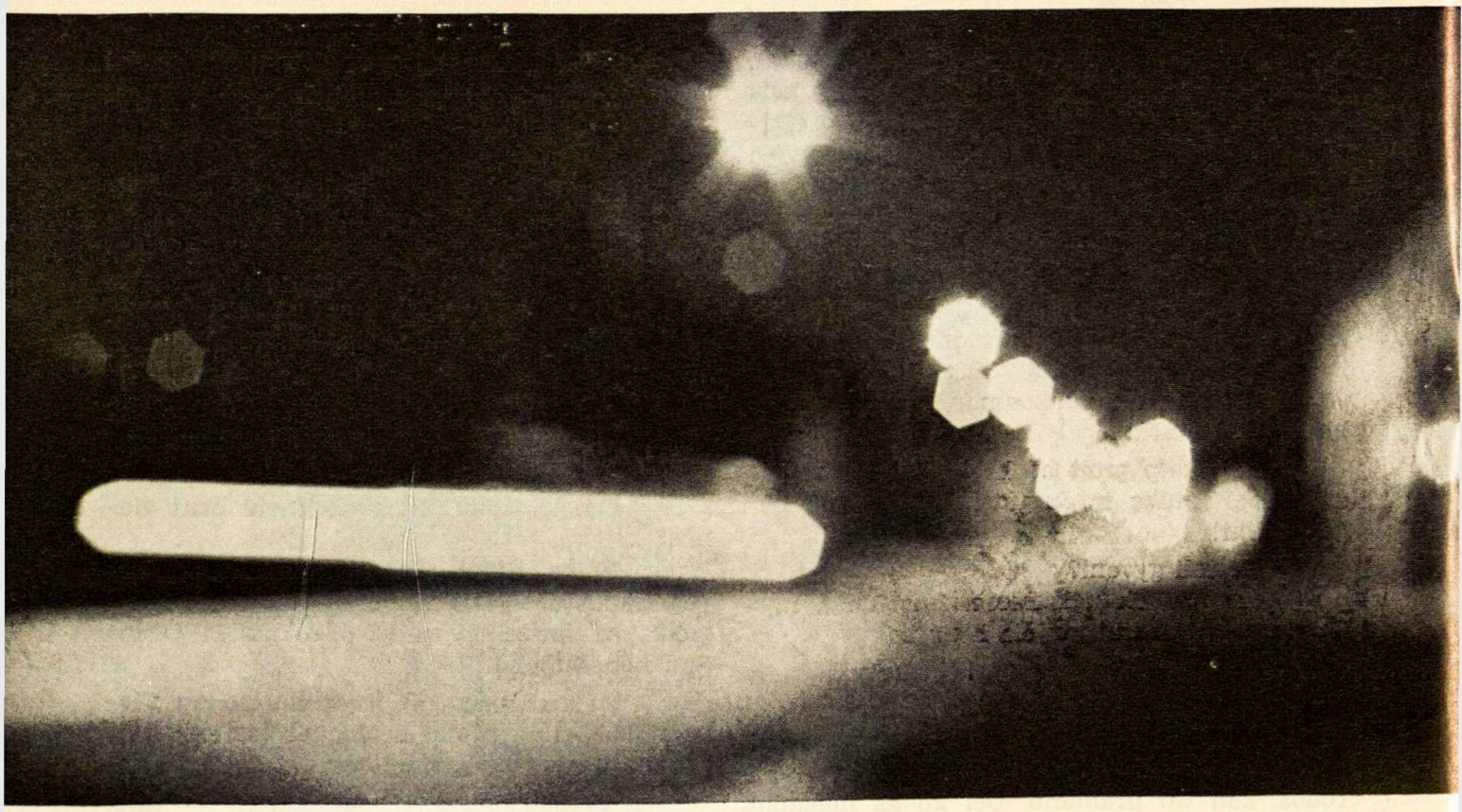

nuotrauka Gedimino Naujokaičio

apie Vytautą, nei apie lietuvių karalius. Tekalba vien apie maskolius...

Valandėlę patylėjęs, vėl berniukas atsiliepė:

— Norėjau vieno daikto pasiklausti. Mūsų mokytojas dažnai klausinėja, kas mes esam, ir reikia atsakyti: "Ja ruskij". Jis taip liepia. Bet tai juk netiesa: mes lietuviai, o ne maskoliai! Kam jis moko meluoti? Aš atsakiau jam vieną kartą, kad esu lietuvis, o jis mane už tai į kampą pastatė... laikė visą valandą! Bet aš ir kitą kartą nesakysiu, kad esu ruskis. Verčiau dar kampe pastovėsiu... nenumirsiu!

—Vyras esi, mano vaikeli! Matau, labai mėgsti mokytis. O kuo norėtum būti?

Valandėlę pagalvojęs, berniukas tarė:

— Norėčiau būti daktaru, kaip tamsta.

— O dėl ko? Ar tau tinka ligonius gydyti?

— Taip... Pernai buvo susirgus Paliulių Magdė; gerklę labai skaudėjo ir taip buvo užėmę, kad nieko negalėjo praryti nei kalbėti. Kriokė per kiaurą naktį. Mudu su mama ėjom jos lankyti. Ak, kaip gaila jos buvo. Kitą dieną mirė. O kad aš būčiau daktaras, būčiau tuojau pagydęs... Bagdonienei pagydyčiau ranką, kad verpti galėtų... Urbonui — akis, kad nereikėtų elgetauti. Visus pagydyčiau.

— Taip. O kitu kuo ar negeriau būtų likti? Na, o kunigu ar nenorėtum būti, ką?

— Ir kunigu norėčiau... Kunigu dar geriau! Kunigo Viešpats Dievas klauso, kunigas, ko tik nori, gali iš Viešpaties Dievo išprašyti. Aš melsčiaus, kad Viešpats Dievas duotų visiems elgetoms duonos, kad iš vaikų neatimtų motinų. Ir pamokslus gražius sakyčiau! Kad šaukčiau, tai šaukčiau, dar daugiau už mūsų kleboną!

—O juk tu mėgsti mokyti? Sakeisi mokąs Elzytę. Tai ar negeriau tau likti mokytoju, ką?

— Ak, gera ir mokytoju būti, — tarė berniukas. — Surinkčiau daug daug vaikų ir visus mokyčiau. Neduok Dieve, nemokėti skaityti! Žmogus kaip aklas: žiūri į knygas, ir nieko nematai.

Išmokytum visus, būdamas mokytoju, ką?

— Visų negalėčiau, nes labai daug žmonių pasaulyje, bet daug išmokyčiau. Dalyčiau knygeles vaikams, sakyčiau gražias eiles, turėčiau pilną spintą knygų. O kurs gerai mokytųs, dovanočiau gražiausias knygeles su paveiksliukais. Bet aš neliepčiau vaikams sakyti, kad jie ruskiai... O, štai ir mano kelelis! Gana važiuoti...

Vežėjas sustojo.

— Ar pataikysi namo? Kad nepaklys-

Susitikimas

Tamsi naktis. Tuščias kelias.
Stoviu šalia.
Tolumoje matau mašiną keliaujančią artyn.

Žirgas plieno...
dingsta už kalvos.
Mėto spindulius į medžius.

Arčiau, arčiau.
Girdžiu jo urzgimą tylumoj.
Staiga
sužiba dvi baltos akys,
įsminga man akimirkai...
Praūžia keleivis,
palikdamas raudoną ruožą atminty...
Šalta, tamsi naktis.
Tuščias kietas kelias.
Tyku... žmogaus nėra, nėra.

12. 13. 66

Indrė Maria Damušytė

tum... Naktis nelabai šviesi, o taip prisnigę, kad nė vėžių nematyti. Gal nuvežti tave ligi namų?

— O ne, dėkui, nereikia! Aš gerai pažįstu kelią, juk man čia ne pirmą sykį. Aš ir be kelio pareičiau, čia man netoli, už to beržyno — tuojau ir namai. Dėkui, ponas daktare, pavėžinęs... Tai buvo gera važiuoti!

—Palauk, užmiršau paklausti, kuo tu vardu?

— Antanukas.

—Žiūrėk, Antanėli, neužmiršk savo pažado, būtinai ateik pas mane, grįžęs po Kalėdų. Lauksiu, gražių knygelių parodysiu.

— Ateisiu, ateisiu. Sudie, ponai.

— Sudie, Antanėli! Keliauk laimingai!

Akimirksnį dar mačiau juodą jo stuomenį baltam sniege, paskui jis dingo tamsoje. Dar gerokas galas teko man važiuoti ligi kelionės tikslo. Visą laiką tegalvojau apie Antanuką. Jo nuostabiai didelė žmonių meilė negalėjo išeiti man iš minties. Be galo patiko man mažasis Antanukas, jo šnekumas, drąsa. Ir tvirtai pasiryžau paimti jį savo globon. Kaip galima vaiką palikti be pagalbos, be mokslo, be šviesos — galvojau!...

Pas ligonį sugaišau dvi dieni. Pavakare, grįždamas namo, sustojau pas savo pažįstamą kleboną. Tik atsisėdom arbatos gerti — įėjo moteriškė. Bučiuodama kunigui ranką ir dėdama ant slato pinigus, ji tarė:

— Atnešiau varpams už sūnelį.

Jos balsas sudrebėjo ir nutrūko. Svyruodama ir kūkčiodama ji raudojo:

— Nebeturiu savo sūnelio, nebėr mano Antanėlio. Ir kad bent būtų miręs troboje, tarp savųjų! O dabar be žvakės, be nieko, pats vienas! Ak, Jėzau, už ką mus nubaudei!

Šiurpulys man perbėgo per kūną. Jau iš karto, tik pažvelgus į dideles juodas moteriškės akis, tvinktelėjo man į širdį, jog jas kaži kur esu matęs. Taip, tos akys buvo ir Antanuko tokios... tai buvo jo motina! Lyg perkūno trenktas, sėdėjau nejudėdamas, bijodamas smulkiau klausinėti.

— Ar tikrai žemė skirta ne tokioms jautrioms sieloms, kaip Antanėlis? — pagalvojau. — Perkūnas, trenkdamas į medį, visuomet pasirenka ko aukščiausiąjį, o giltinė kerta geriausiąjį.

•

Antanuko pasaka liūdna, ypatingai tuo, kad Pečkauskaitė mums aiškiai nepasako, kas su jaunu "studentu" atsitinka; palieka mus tamsoje. Mes bandom įsivaizduoti, kas įvyksta kai Antanukas, linksmas ir pilnas svajonių, išlipa iš daktaro rogių ir traukia į namus. Bandykit jūs tai išspręsti — aprašę tą neaiškų momentą pasakos formoje, atsiųskit mums; geriausią atspausdinsim ATEITYJE.

Lietuvių literatūros klasikų seriją prižiūri ir medžiagą atrenka Salvinija Gedvilaitė.

rjjbičiūnas

"politinės bei dvasiškos
ir taip sau svarbios realybės
kurių niekas rodos aiškiai nesupranta
ir lengvai be dievo neranda"

vienuolikto šeimyniško jausmo gale
gyvenimo protarpy
kaip mėnesienos baltas apsireiškimas
sidabrinio sniego kupsniuos
aidėjo skausmo ašarų aimanose.

dvylikto dvasiško jausmo gale
mirties laikotarpy
kai sielos nujautimai virto tikrove
vėl
aidėjo skausmo ašarų aimanose.

statybos faktai griuvo viesulo take
naujai kibirkščių akimirksniuose žibėjo saulės
pamiršti spinduliai
tarptautinėse pramogose
nesusipratimų šviesoj.

argi tai juokdario gyvenimas juokingas
ar karaliaus teisybė iš tikrųjų tiesa
kur gali rasti tas vietas
kurių tavo siela amžinai trokšta
čia?
žemėj?

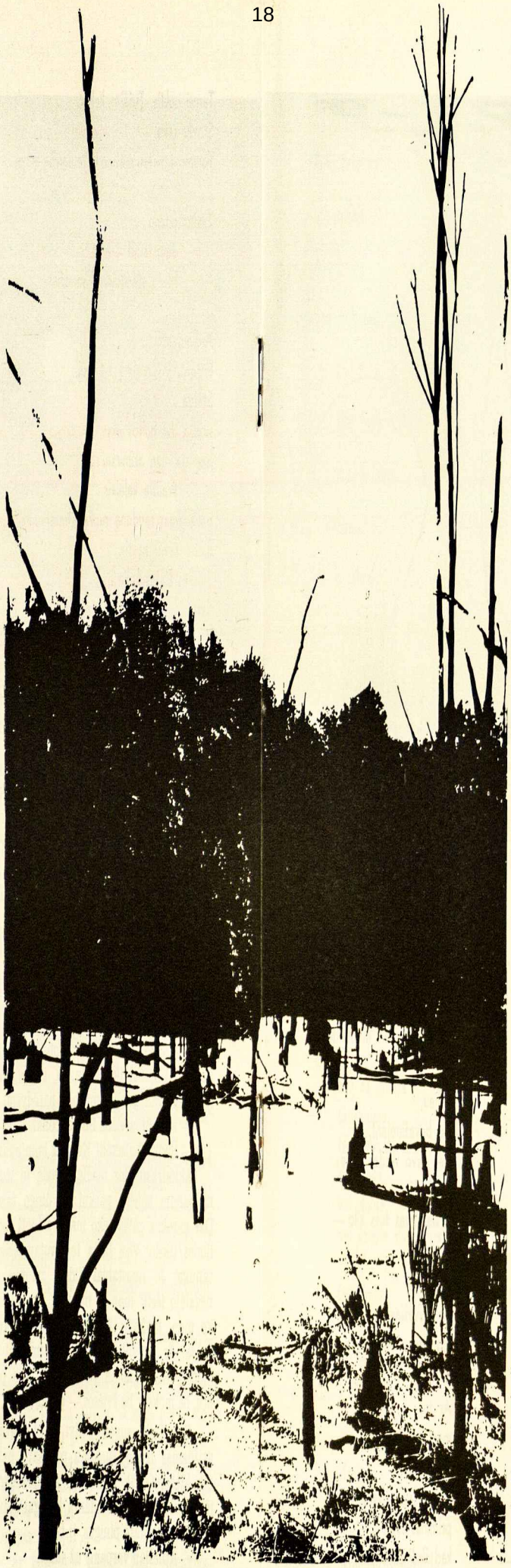

nuotrauka Ųosio Juodvalkio

SNAIGIŲ AIDAS

Ir per tuos baltus skrendančius laukus
man pasklido aidas stebuklingas,
girdėtas
tik sapnuose mano svajinguose
kadaise sapnuotus praeities laikuose...
staiga!
tikrovė... aiduose per baltus skrendančius laukus
mėnulio balta šalta šviesa
sidabriniai nutaško takus ir apsnigtas papieves.
Tykiai
lyg prijautimu
mano išlaisvinta siela tampa snaige
skrendančia
mėnulio nušviestais laukais.

Indrė Maria Damušytė

PRISIMENANT ŽIVAGO

vilkas

per baltuojantį sniegą
pilnaties keistoj šviesoj
mačiau juodai ištemptą šešėlį bėgant...
kažkur nematyto žmogaus balsas pravirko,
ir man tamsu pasidarė
nors stovėjau
pilnaties keistoj šviesoj.
Juodas šešėlis
lyg pertempta styga
lėkė per baltus žiemos laukus...
o toli, už miško sudraskytų medžių
girdėjau
neramios širdies alsavimus.
Ir aš, tarsi strėlė išsauta,
sekiau šešėlio nubraižytą kelią
toli per apsnigtus nakties laukus
kol praėjau pro miško šaltą tamsą
ir pamačiau
šalia mirštančio kareivio
dar virpančią gitarą
paliestą baimės apsėstų rankų.

LIETUVOS NACIONALINĖ M[illegible]DO BIBLIOTEKA

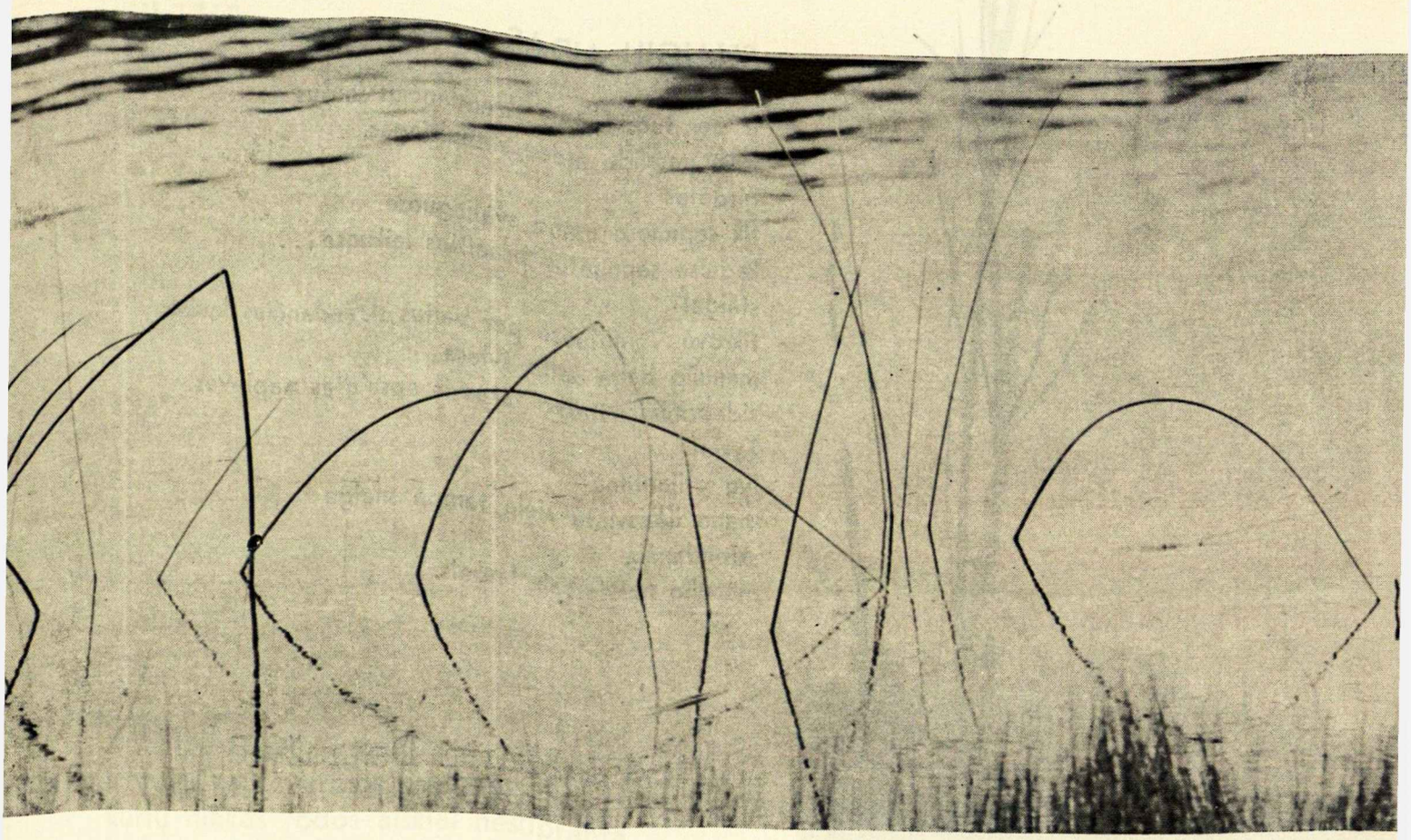

nuotrauka Uosio Juodvalkio

Draugei, važiuojančiai į Lietuvą atostogų...

Kai grįši tu
į alkaną tą mūsų žemę,
suklupk ant kelių
ir pabučiuok ją už mane.

Ar tu žinojai,
kad aš Lietuvoj gimiau,
savom akim
mačiau jos pievas,
ir jos saulę,
ir jos dangų
ir miškus?

Ar tu žinojai,
mano miela drauge,
kaip man skaudu,
kaip širdį graužia,
kad neatsimenu aš
Jos,
Tos mūsų Lietuvos,
Tos mylimos
Mano tėvynės
kur gimiau...

Palikimas

Išvažiavau
ir palikau tave
bežiūrintį į kelią.

Apkabinau tave,
bet atsisveikint
ištikrųjų negalėjom —
Stebėjo jie mus,
užrašė sau
kur nors pasamonėj,
koks buvo
mūsų paskutinis momentas.

Vėliau,
jau bevažiuojant,
man tavo veidas rodės
prieš akis,
ir klausimas toks kilo —

Ar tu,
man išvažiavus,
ten ilgai stovėjai?

Ar tu,
man išvažiavus,
laukei ten,
kad aš sugrįščiau,
priminus sau,
kad širdį savo palikau?

Liūndra

Smilga ilga

Pusę rato apsisuko

Ir sugrįžus,

Atsigrįžus,

Sau stebėjos,

kad ta pusė

kitą pusę susitikus

jau ne pusė

bepaliko,

o pilna,

viena

smilga

ilga.

Skubu . . .

Nėra man
šiandien laiko
suskaičiuot
kiek lapų medis turi.

Esu aš užimta
Gyvenimu.
Nesutrukdys manęs
nei saulė,
nei daina,
nei ąžuolo šlamėjimas.

Esu rimta,
tvarkinga,
ir rami.

O kai mirsiu,
ant mano kapo
užrašys,
kad man
Gyvenimą
tiktai mirtis sutrukdė.

*

Kodėl, žmogau,
tu toks,
koks tu esi,
ne toks,
kokio man reiktų
— kai piktos dvasios
nuo Rambyno Kalno slenka
ir apsupa mane!
— kai aš, į žiežirbas pažvelgus,
tiktai matau
į mane įsmeigtas
akis!
— kai saulei nusileidus,
žvaigždėm, mėnuliui nenušvitus,
aš kelio nerandu . . .
— pasauliui mano
kai staiga sustojus,
tu pralenki mane
ir nuskrendi į tolimas erdves;
o palieku aš čia,
bešaukdama tavęs,
ir išgirstu sugrįžtantį
tik šaltą, tuščią aidą . . .

Kodėl tu toks,
žmogau,
koks tu esi?
Kodėl
tarnaudama aš tau
renku tik liūdesio gėles,
ir prisirinkus glėbį jų,
prisiglaudus prie savęs,
jaučiuosi aš
pilnų pilna . . .
Kodėl, žmogau?
Kodėl tu toks?

"žiūronai"

rjjbičiūnas

kai jau nežinomo vardo
atitinkamo pavadinimo vardu stebėto
juodo pavadinimo nebebus
nakties pavidale bus tyla ir juodų šešėlių
karalija

tamsos vardu viešpatauk
o naktie

tykiai nykiai dingsta nyksta
aluminės žvaigždės ir plastikinis mėnulio rutulys
visa tai kas matyta
rožė raudona
juodai rėdisi
lengviau iškęsti juodų šešėlių karaliją

tamsos vardu viešpatauk
o naktie

mirga aluminės žvaigždės ir perlo
mėnulio šešėlis jūroj
per tas akis
per saulės akis
per tas akis

11 lapkričio 1967

Lietuvių Kultūros Trečiojo Kongreso metu, įvykusio 1967 metų padėkos dienos savaitgalį, lietuvių visuomenė buvo pirmam spektakliui lietuvio kompozitoriaus naujos operos liudininkas. Be abejo, kultūros kongreso eigoje, Dariaus Lapinsko kantata "Karalius Mindaugas" ir opera "Maras" buvo svarbiausias suvažiavimo momentas, tiek savo gyvu kūrybišku pristatymu, tiek anksčiau spaudoje sukurtu, įtemptu laukimu. Lietuviška visuomenė labai jautriai reagavo abiems spektakliams pripildydama Marijos Aukštesniosios Mokyklos didžiulę salę.

Jie nebuvo apvilti. Pirmas pristatymas, "Karaliaus Mindaugo" **cantata illustrata** atvaizdavo Mindaugo muziejų, kuriame turistų vadovė pravedė publiką per karaliaus Mindaugo Lietuvos valdymo laikotarpį. Kantatos dalyviai, lyg muziejaus statulos, tapo gyvais protėvių balsais, apdainuojančiais tų laikų pagoniškas apeigas, Mindaugo krikštą, kovas su prūsais ir karaliaus nužudymą. Kazio Bradūno tekstas, pritaikytas prie kompozitoriaus Dariaus Lapinsko muzikos, choro dalyvių scenoje sustatymas ir apranga, sudarė šalto muziejaus atmosferą, kuriame, tyliai pasiklausius, buvo galima išgirsti tolimus, raudojančius balsus iš senos praeities. Tik karts nuo karto bendrą įspūdį sugadino scenoje beklaidžiojantis berniukų būrys, kurių nei rolė, nei kalbami žodžiai nebuvo publikos aiškiai suprasti.

Po ilgos pertraukos sekė "Maro" debiutas. Šią kompoziciją "operos" vardu ištikrųjų teisingai sunku apibūdinti, kadangi jos visas pristatymas — gana skirtingas nuo bendrai priprastų operų. Turinio, kaip tokio, ištikrųjų nėra: jo vietoje yra alegoriška apysaka apie žmonijos kentėjimus nuo įvairių maro formų. Šios dramos veikėjai nevaizduoja atskirų charakterių, bet kiekvienas išreiškia kokį nors prototipą žmonijos kovoje su maru: pvz., Mergaitė, vaizduojanti gyvybės versmę (nors ir

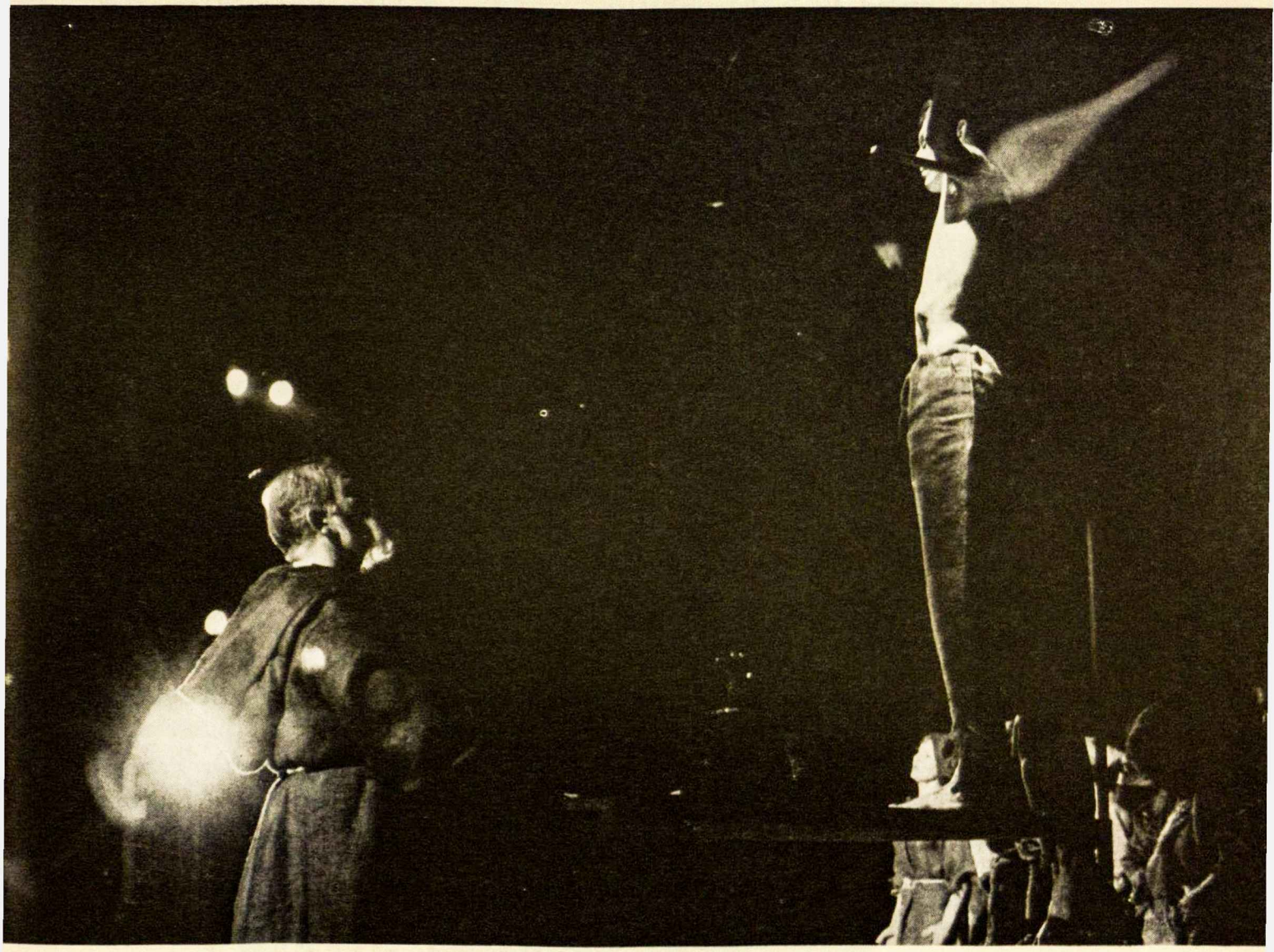

nuotrauka Uosio Juodvalkio

MARAS: "Viešpatie už ką?"

viena iš pagrindinių "operos" veikėjų, ji savo rolę visiškai nedainuodama puikiai atliko išraiškos šokiu).

Tačiau pats veikalas, nors ir neišpildydamas klasikinės operos reikalavimų, gal daugiau primena graikų dramos teatrą, viename veiksme kompaktiškai sujungdamas pasakotojo kalbamą rolę su choru ir atskirais veikėjais. Per visą veikalą stipriai jaučiamas tamprus ir ritmiškas vyksmas, sudarant įspūdį, kad vienai mažai dalelei iškritus, sugriūtų visas pastatas. Šį įspūdį sukurti, režisierius panaudojo įvairius teatrinius įscenizavimo metodus: įspūdingi kostiumai, efektingas grimas — sudarė mirštančio kaimo nuotaiką; scenovaizdis bei jo įdomus apšvietimas davė kitų maro formų išraiškas; įvesdamas atskirus choro dalyvius į publikos tarpą, režisierius įjungė žiūrovus į visą veiksmo eigą. Gal vienintėlis išėjimas iš šios tankiai sumegztos struktūros ribų buvo truputį perilgas maro formų gvildenimas. Tačiau, kaip ir graikų dramoj, veiksmas galutinai pasiekė pilną **katarzę**: "Viešpatie, už ką?"

Publika buvo tiek įsigyvenusi, kad beveik jautėsi apstulbinta, ir nei vieną kartą nedrįso savo plojimais sutrukdyti jų pajusto, apgaubiančio vientisumo. Tiktai viskam pasibaigus, publikos pritarimas šiam naujam kūriniui prasiveržė gausiais plojimais. Visų į kongresą suvažiavusių padėka labiausiai tenka Dariui Lapinskui ir Kaziui Bradūnui, savo kūryba gyvai įprasminusiems šio kultūros kongreso reikšmę.

Salvinija Gedvilaitė

Sename dvare

ant stalo stovėjo keturios gražios, naujos, sidabrinės žvakidės. Jos stovėjo didžiuliame kambaryje ant blizgančio stalo, ant smulkiai išsiuvinėtos staltiesės.

Tamsu ir tylu buvo tame kambaryje dieną ir naktį, nors čia gyveno du vaikai. Jiems nebuvo leidžiama eiti į šį, ar į kitus kambarius. Jie galėjo žaisti tik savo žaidimų kambaryje. Jie visuomet dėvėjo baltais rūbeliais. Nors vaikai turėjo gražų didelį sodą ir šviesiai žalias pievas, žvakidės niekad nematė jų žaidžiant, šūkaujant, ar bėgiojant lauke. Tik kartais balta uniforma apsirengusi auklė išsivesdavo vaikus pasivaikščioti į sodą. Tada jie nudžiugę pradėdavo bėgioti, bet auklei subarus, vėl atsisėsdavo ąžuolo pavėsyje.

Retai tematė vaikai savo tėvus. Jie važinėdavo po pasaulį, o grįžę namo, neturėdavo laiko su vaikais pabūti. Ir taip vaikai augo vieni — be tėvų ir draugų.

Tik per Kalėdas tėvai atsimindavo vaikus. Ir tai tik tada, jei nebūdavo tuo metu išvykę į svetimus kraštus.

Per Kalėdas būdavo linksma žvakidėms. Durys į virtuvę paliekamos atviros. Matydavo žvakidės, kaip virėjos ir tarnaitės ruošiasi šventėms, kepdamos pyragus ir ruošdamos Kūčių vakarienę. Visur vaikščiojo juodai apsirengę tarnai. Valgomajame, kur stovėjo žvakidės, jie dengė stalą, nešiojo valgius. Gretimame kambaryje puošė eglę.

Pagaliau atėjo Kūčios. Vakare buvo uždegtos baltos žvakės sidabrinėse žvakidėse. Sumirkčiojusi, sužibėjusi liepsnelė paskleidė linksmą šviesą ir įžiebė džiaugsmą vaikų veiduose.

"Šiandien", — pagalvojo žvakidės, — "visi žmonės laimingi".

Jos nepastebėjo tėvų skubėjimo, kai jie rengėsi išvažiuoti ir vėl palikti vaikus. Atėjo atsisveikinimo valanda, ir vaikai nusiminę nuėjo gulti. Pagailo žvakidėms vaikų. Nors jos ne žmonės, ir nežino, kaip skaudu vaikams be tėvų švęsti šią linksmą šventę, visgi — pagailo.

Atsikėlę anksti rytą, vaikai atbėgo laiptais prie eglutės. Po blizgančiomis eglutės šakomis gulėjo daugybė dovanų. Bet kai nušvitę vaikai atsisuko padėkoti tėvams, jų vietoje rado auklę ir tarnus.

Taip praėjo Kalėdos šiuose turtinguose namuose.

Kartą, grįžusi ponia nuėmė žvakides nuo stalo, o jų vieton pastatė naujas, žvilgančias. Senąsias išsiuntė į pigių daiktų krautuvę.

Stovėjo žvakidės apdulkėjusios lange ir žiūrėjo į praeinančius žmones. Vėl artinosi Kalėdos. Prisiminė žvakidės senus namus, šiltą kambarį, ir dabar ant stalo stovinčias naujas žvakides.

"Juk anos naujos, gražios. Pasenome ir nebeblizgame. Pasidarėme niekam nebereikalingos!" — galvojo žvakidės.

Taip stovėjo jos lange — užmirštos ir neišvalytos. Vieną dieną, visai netikėtai, žvakidės pajuto šiltas pardavėjo rankas, ir netrukus atsirado dėžutėje. Kažkas nupirko. Pro skylę dėžės kampe, matė jos jaunos moters veidą, kuriame spindėjo meilios, gyvos akys

ir nuoširdi šypsena. Laiminga buvo moteris, nupirkusi už keletą centų žvakides, ir nešė jas stipriai rankose laikydama savo sulinkusion trobelėn.

Apspito ją vaikai, kai moteris pradėjo išvynioti žvakides. Nutilo jie žiūrėdami į senas žvakides, kurios jiems atrodė neapsakomai gražios. Rūpestingai nudulkinusi, moteris pastatė jas ant laikraščiais apdengto stalo.

Apsidairė žvakidės: trobelėje buvo tik stalas, kelios kėdės, ugniavietė su juodu katilu, langas su suplyšusiomis, bet švariomis užuolaidomis, ir durys į miegamąjį. Vaikai buvo apskurę, suplyšusiais drabužiais aprengti. Bet jie nebuvo vieni. Jie turėjo motiną!

Atėjo Kūčios ir Kalėdos. Moteris uždegė žvakes, padengė stalą. Padėjo ant jo juodos duonos, silkių, druskos ir arbatos. Dovanų vaikai gavo po obuolį ir saują saldainių.

Pasimeldusi prie mirusio tėvo paveikslo ir mažučio Jėzaus prakartėlės, šeimynėlė nuėjo gulti. Čia nebuvo to skubėjimo ir liūdesio, kaip per anas Kūčias. Žvakidėms šios Kalėdos atrodė daug laimingesnės.

Atsiduso suvargusi moteris, ir iš lėto atsikėlė nuo stalo. Žvakidėse sumirksėjo liepsnelės ir užgęso. Užmigo motina, užmigo jos vaikai, užmigo žvakidės savo naujuose namuose. Tik Kūdikėlis, prakartėlėje apsuptas giedančių angelų, meiliai žiūrėjo ir laimino šeimą.

(Perspausdinta iš MOKSLEIVIO BALSO, Hamiltono Moksleivių laikraštėlio)

iliustracija Teresės Idzelytės

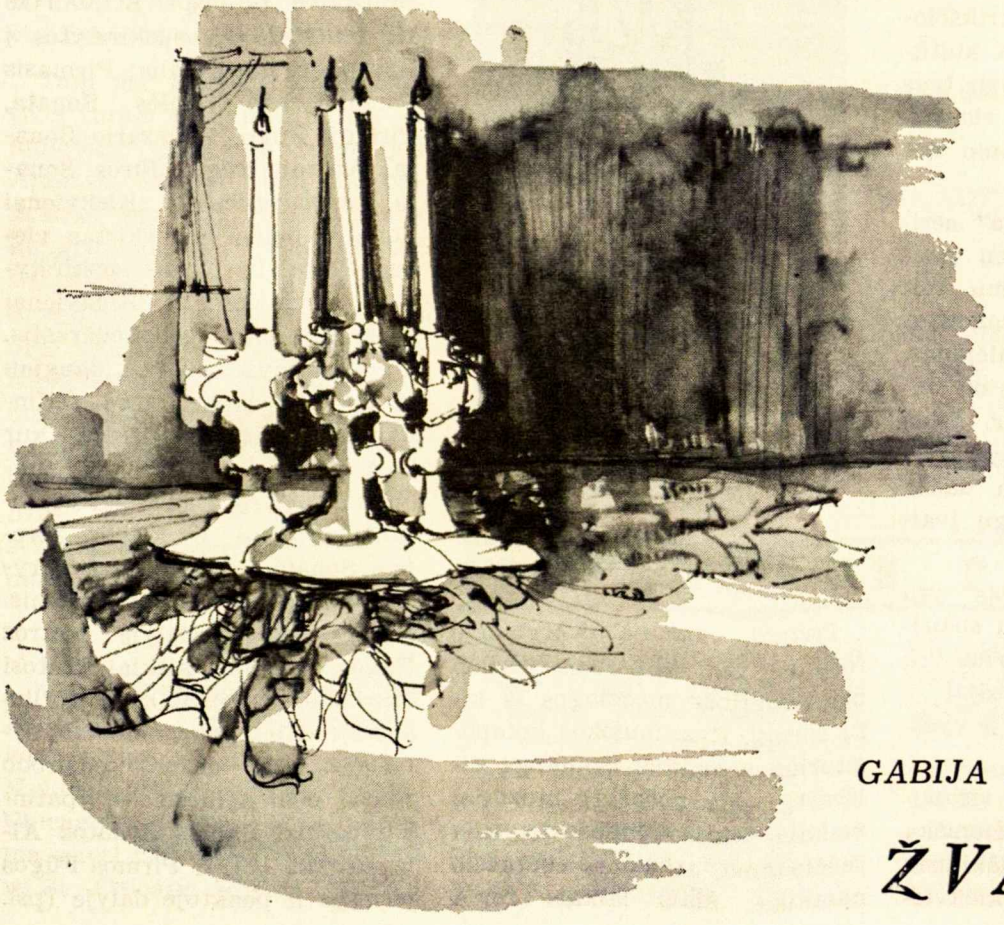

GABIJA JUOZAPAVIČIŪTĖ

ŽVAKIDĖS

KRIKŠČIONIS GYVENIME

•

Mirga Pakalniškytė

Ateitininkų organizacija yra ypatinga tuo, kad jos vadai tiek rūpinasi jos ideologijos apibūdinimu, jog jie tuo reikalu rašo knygas. Todėl yra būtina kiekvienam ateitininkui perskaityti prof. Stasio Šalkauskio knygą "Ateitininkų ideologiją", kurioje jis apsprendžia ateitininkų pasaulėžiūros rėmus, ir dr. Juozo Girniaus knygą "Idealas ir laikas", kurioje jis tuos rėmus įdeda į naujų laikų kontekstą.

Vatikano susirinkimas, kurio šūkis galėtų būti "Visa atnauji ti Kristuje!", taip pat įpareigoja mus pažinti pasaulį ir į jį žvelgti krikščionišku žvilgiu. Ką Šalkauskis ir Girnius stengėsi pavienėmis pastangomis padaryti, dabar, Vatikano susirinkimo pasėkoje, lietuviai imasi sutelktinio darbo. Jau pasirodė to darbo vaisiai — pirmieji **"Krikščionis gyvenime"** knygų serijos tomai. Šie krikščioniškos pasaulėžiūros bei kultūros knygų serijos pirmieji trys tomai yra II Vatikano visuotinio Bažnyčios susirinkimo dokumentai lietuvių kalba.

"Krikščionis gyvenime" serija yra įdomi savo temų įvairumu ir autorių gausumu. Redakciniam kolektyvui vadovauja prel. dr. Vytautas Balčiūnas, dr. Juozas Girnius, kun. dr. Jonas Gutauskas, kun. dr. Titas Narbutas ir kun. Stasys Yla. Jau yra parašyta arba dabar ruošiama šešiolika knygų įvairiomis temomis.

Redakcinis kolektyvas yra taip pat leidėjas. Knygų spausdintojas ir administratorius yra Juozas Kapočius, o globėjai — vysk. Vincentas Brizgys ir vysk. Salatka.

Ši knygų serija tiek visapusiškai analizuoja krikščionišką pasaulėžiūrą naujai iškilusių klausimų šviesoje, kad kiekvienas ateitininkas turėtų ją pridėti prie savo "būtinai perskaityti" knygų sąrašo.

Kiekviena knyga, kurių kasmet išeis po tris ar keturias, bus maždaug 200-250 puslapių, įrišta kietais viršeliais. Knygos yra užsakomos prenumeratos būdu, rašant **"Krikščionis gyvenime"** administracijai, 361 W. Broadway, So. Boston, Mass., 02127, U.S.A. JAV ir Kanadoje prenumeratos kaina už vieną knygą — perkant visą seriją — yra $2.50, o perkant pavieniui — $3.50. Kituose kraštuose prenumerata už vieną knygą — perkant seriją — $2.00, perkant pavieniui — $2.50.

EX LIBRIS ATEITIS

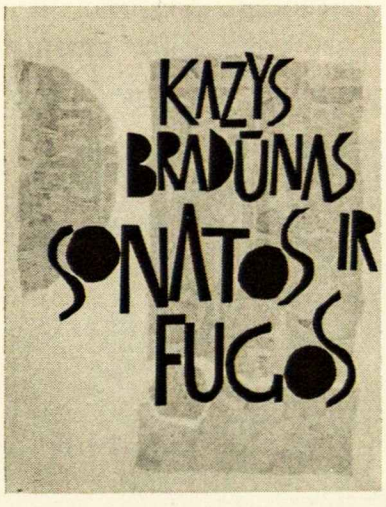

SONATOS IR FŪGOS

•

Stasys V. Rastonis

Dažnai vienoje kūrybinėje formoje yra semiamasi turinio bei tematinės medžiagos iš kitų formų. Pvz. muzikos kompozitorius paskaitęs įspūdingą eilėraštį, gali parašyti muzikinį veikalą, kuris remiasi to eilėraščio tema, arba nors eilėraščio nuotaika. Šiais laikais tokia kūryba sudaro nemažai problemų liečiant kūrinio reikšmę, prasmę ir t.t., ypatingai kadangi pradėjo vyrauti simbolizmas (kartais labai gilus ir asmeniškas), misticizmas, ir palinkimas į abstraktą. Muzikai ir tapytojai dažnai semiasi medžiagos iš literatūros. Pvz. Richard Strausso "Also sprach Zarathustra" yra pagrįstas Nietzschės darbu. Tačiau, daug rečiau pasitaiko, kad rašytojas ar poetas naudotųsi muzikos ar tapybos turiniu. Gal tai yra vien todėl, kad ypatingai šiandien, tematinė medžiaga vis pasireiškia truputį aiškiau ar konkretiškiau žodžio mene.

Tad ir prieiname prie poeto Kazio Bradūno naujausių eilėraščių — SONATOS IR FŪGOS. Čia nebus stengiamasi duoti kritišką analizę nei rimtesnio pobūdžio šių eilėraščių įvertinimą.

Poeto inspiracija kyla iš M. K. Čiurlionio tapybos. Šiame rinkinyje Bradūnas rašo Sonetas ir Fūgas pagal Čiurlionio "muzikinę tapybą". SONATOS IR FŪGOS yra suskirstytos į šias pagrindines dalis: Pirmasis Pasimatymas, Saulės Sonata, Pirmoji Fūga, Pavasario Sonata, Antroji Fūga, Jūros Sonata, Atsisveikinant. Kiekvienai Sonatos daliai yra skirtas vienas eilėraštis. Fūgos suskirstytos į penkias dalis. Kiekvienai iš jų irgi yra vienas eilėraštis. Sonatų dalyse poetas daugiau ar mažiau laikosi prie atitinkamų reprodukcijų temų, kur kartais vyrauja paveikslo simbolika, o kartais paveikslo nuotaika. Fūgose, ir keliais atvejais Sonatose, dažnai yra sąryšiai su kitomis reprodukcijomis. Pvz. penktoje dalyje Antros Fūgos, psl. 45, aiškiai matosi Čiurlionio PASAKOS Triptiko antroji dalis. Čiurlionio BIČIULYSTĖ irgi dažnai pasirodo šiuose eilėraščiuose — ypatingai aiškiai Saulės Sonatos Allegro (psl. 17), ir Pirmos Fūgos pirmoje ir penktoje dalyje (psl.

25 ir 29). Kartais Bradūnas seka reprodukciją palyginus organizuotai, o kartais eilėraštyje jaučiasi tik miglota tapybos dvasia. Dažnai atrodo, kad poeto dialogas yra su pačiu Čiurlioniu (pvz. Tebūnie, psl. 13, Allegro, psl. 17, Finale, psl. 37, Laivas, psl. 55). Bet taip pat, kartais jis lyg ir personalifikuoja erdves (psl. 19) ar pavasarį (psl. 33 ir 35).

Iki šiol esame palietę paviršutinius šios knygos bruožus, ir čia tai turėtų pakakti. Galima paminėti, kad knyga gan efektingai iliustruota dail. Vytauto O. Virkaus, kuris sukarpė atitinkamas Čiurlionio darbų reprodukcijas ir šiomis detalėmis sudarė puslapiams iliustracines kompozicijas.

Baigiant norisi paminėti, kad šie eilėraščiai nėra lengvi ir būtinai reikalauja iš skaitytojo, kad būtų susipažinęs su Čiurlionio kūriniais. Vyresniems moksleiviams ir studentams ypatingai patartina įsigyti ir šią knygą ir Čiurlionio darbų reprodukcijas, ir stengtis suprasti bent tą dvasią, kuri jungia poetą Bradūną su Čiurlioniu.

Taip pat SONATOS IR FŪGOS turėjo susilaukti ne tik R. Šilbajorio trumpos recenzijos **Aiduose,** kurioje buvo tik paliestos lengviau suprantamos knygos dalys, ir tikrai ne tik šio trumpo aprašymo. Kadangi SONATOS IR FŪGOS kūrybiniai jungia du lietuvių kultūrai nepaprastai daug nusipelniusius menininkus, turėtų susilaukti iš mūsų pajėgių kritikų daug gilesnio ir ilgesnio pobūdžio analizės, kuri rimtai pažvelgtų į svarbiuosius kūrybinius klausimus.

*

Kazys Bradūnas: SONATOS IR FŪGOS. Eilėraščiai. Aplankas piešta O. Virkau. Išleido Mykolas Morkūnas 1967 metais Chicagoje. 59 psl. $5.00. Galima gauti "Drauge", 4545 W. 63 rd St., Chicago, Illinois 60629.

STUDENTŲ ATEITININKŲ SĄJUNGA

STUDENTŲ ATEITININKŲ SĄJUNGOS 1967-68 VALDYBA:

DVASIOS VADAS:
Tėvas Kęstutis Trimakas, S.J.
2345 W. 56th St., Chicago, Illinois 60636 Tel 312-RE7-8400

PIRININKAS:
Vaidevutis Valaitis
6641 So. Maplewood, Chicago, Illinois 60629 Tel. 312-GR6-8282

VICE-PIRMININKĖ
(ryšių palaikymas su kandidatais ir moksleiviais):
Elenutė Bradūnaitė
6515 So. Rockwell, Chicago, Illinois 60629 Tel. 312-776-9275

VIDAUS SEKRETORĖ
(valdybos narių reikalams ir protokolams):
Dalia Bakaitytė
5202 So. Fairfield, Chicago, Illinois 60632 Tel. 312-RE7-7927

UŽSIENIO SEKRETORĖ
(tarpdraugoviniams ryšiams):
Aldona Zailskaitė
5045 W 24th St., Chicago, Illinois 60650 Tel. 312-652-7965

IŽDININKAS:
Vacys Šaulys
3411 W. 73rd Place, Chicago, Illinois 60629 Tel. 312-WA5-5050

SPAUDOS IR INFORMACIJOS SKYRIAUS VEDĖJA
(GAUDEAMUS redaktorė):
Irena Rušėnaitė
1059 W. Loyola Ave., Chicago, Illinois 60626 Tel. 312-465-9744

UŽSIENIO SKYRIAUS VEDĖJA
(tarptautiniai ryšiai):
Aldona Masilionytė
1059 W. Loyola Ave., Chicago, Illinois 60626 Tel. 312-465-9744

RYTŲ ATSTOVAS:
Rimas Gedeika
265 Linden St., Brooklyn, New York 11227 Tel 212-HY7-6473

RYTŲ ATSTOVAS:
Kęstutis Girnius
Quincy Hall 619
Harvard U., Cambridge, Massachusetts 02188 Tel. 617-876-3527

NARYS SPECIFINIAMS REIKALAMS
(šiuo metu: kandidatų programa):
Romas Sakadolskis
2532 E. 4th Place, Chicago, Illinois 60632 Tel. 312-VI7-4562

IŠ PLATAUS PASAULIO

Spalio 28 dieną SAS New Yorko draugovė išsirinko naują valdybą: pirm. **Pranas Ąžuolas,** v-pirm. **Kęstutis Čižiūnas,** sekr. **Marytė Sandanavičiūtė,** ižd. **Vincė Juškaitė,** soc. reik. vedėja **Birutė Barauskaitė.** Dvasios vadas **kun. dr. Antanas Paškus.** Kontrolės komisija: **Visvaldas Gerdvilis, Vytautas Radzivanas** ir **Antanas Vasiliauskas.**

•

Pirmas SAS New York draugovės valdybos posėdis įvyko lapkričio 5 dieną dvasios vado kun. dr. Antano Paškaus namuose. Posėdyje buvo išdėstyta,

☆

tegul

naujai

užgimusio

Kristaus

palaima

telydi

Jūsų

žingsnius

☆

ATEITIES

redakcija,

administracija

ir

Moksleivių Ateitininkų

Sąjungos Centro Valdyba

kad šios valdybos pagrindinis tikslas yra paruošti draugovę, kaipo konkrečią organizaciją jaunesniems studentams ir ateinantiems moksleiviams. Kartu buvo svarstoma ideologinė bei organizacinė metų veikla. Posėdyje taip pat dalyvavo SAS Pirmininkas Vaidevutis Valaitis ir iždininkas Vacys Šaulys, kurie tuo metu lankė studentų draugoves rytiniame pakraštyje, ta proga aplankydami ir New Yorką.

Marytė Sandanavičiūtė

NEW HAVEN

Rugsėjo 10 d. susirinkom pirmam rudens susirinkimui pas pirmininką Tomą Plečkaitį (dar valdyboj: sekretorė — Gita Merkevičiūtė, iždininkė — Rūta Goldupaitė, globėja — dr. Elona Vaišnienė). Mūsų skaičius didėja — atrodo, kad būsim dešimt. Pasiryžę iš karto rimtai kibti į darbą — rinksimės kas dvi savaitės. Svarbiausia šiuo metu — visiems pasiruošt priesaikai; tačiau ir toliau tęsim lietuviškų žodžių mokinimąsi (pvz., už mėnesio bus 40 žodžių patikrinimas), kalbėsim apie mums svarbias temas, seksim apylinkės lietuvišką veiklą.

Susibūrėm mes neseniai — šių metų kovo mėn., tačiau iš karto įsijungėm į ateitininkišką veiklą. Buvom New Yorke surengtuose ateitininkų šokiuose, Waterburio Čiurlionio minėjime, Putnamo metinėj šventėj ir moksleivių stovykloj, kur mūsų sekretorė Gita Merkevičiūtė pasižymėjo kaip viena iš trijų pavyzdingiausių stovyklautojų. Galime pasididžiuot — vi sur važiuojame beveik visi. Per vasarą susirinkom kelis sykius kartu pasimaudyt!

Pirmame rudens susirinkime dalinomės mintimis apie tai, kas per vasarą mums atsitiko įdomiausio. Stovyklos nuotaika visiems ir visoms labai patiko. (G. Merkevičiūtės, D. Jonynaitės, R. Goldupaitės ir D. Merkevičiūtės įspūdžius atspausdinome lapkr. nr. — Red.). Vaivai Vėbraitei ypatingą įspūdį paliko kelionė Kanadon. Irena Kronkaitytė vertingiausiu įvykiu šią vasarą laiko supratimą, kad negalima visos žmonių grupės ar rasės smerkti už kaikurių tos grupės narių blogą elgesį. Tomas Plečkaitis, kaip be abejo daugelis moksleivių, prisipažino, kad vasara prabėgo nieko ypatingo neatnešus: "bet norėjau skaityti labai daug ir pakartot lotynų ir rusų gramatiką".

PAMILOTE SAULĘ?

Mūsų prašymas visų poetiškų sielų pamilti saulę buvo paskelbtas spalio ir lapkričio ATEITIES numeriuose. Redakcijos planai yra tokie: planuojame prieš vasarą vieną ATEITIES numerį jei ne pilnai, tai bent dalinai paskirti grožinei kūrybai ta tema: PAMILAU AŠ SAULĘ. Prisiųsti eilėraščiai ir rašiniai bus iliustruoti mūsų jaunųjų menininkų ir komentarais įvertinti lietuvių poetų ir rašytojų. Yra, tad, puiki proga dalyvauti šiame korespondenciniame seminare. Rašytojai ir menininkai savo kūrybą siųskite: PAMILAU AŠ SAULĘ, % ATEITIS, 240 Irving Avenue, Brooklyn, New York 11237.

RYTŲ GLOBĖJAI RUOŠIA STUDIJŲ DIENAS

Dar vienas aiškus įrodymas Ateitininkų Federacijos sendraugių gyvu susidomėjimu moksleivių reikalais įvyko lapkričio 4-tą dieną 1967 metais New Yorko mieste. Ten, Moksleivių Ateitininkų Sąjungos Centro V-bos sušauktame susirinkime, maža grupė Rytų Apygardos globėjų, vadovaujami SAS pirmininko Rimo Laniausko, pagrindinai išdiskutavo svar besnes globėjų problemas: globėjo sąvoką, jo atsakomybę; globėjui būtiną paruoštą moksleiviui ir jauniui programą; atskirų kuopų veiklos planų nesuderinimą su artimų kuopų planais.

Po ilgo, šešių valandų posėdžio, šis suvažiavimas atliko savo tikslą: buvo sudarytas Moksleivių Ateitininkų Sąjungai Rytų Apygardos Reikalams

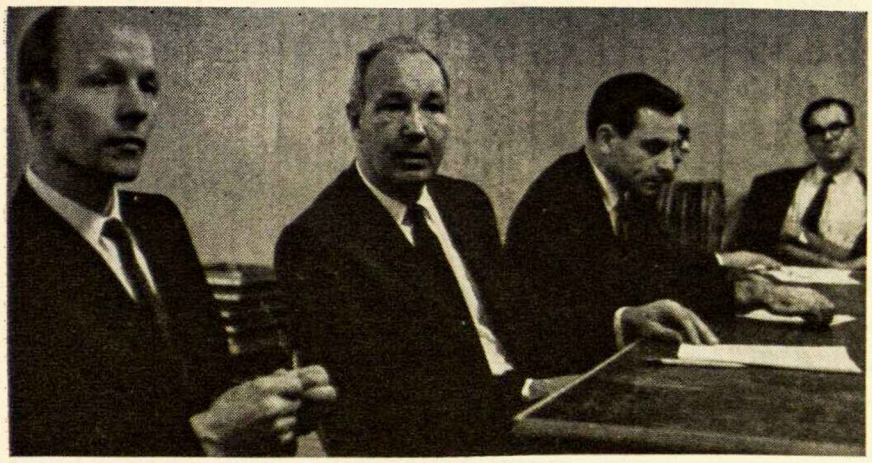

Globėjai suvažiavime New Yorke. Nuotr. S. Gedvilaitės

Komitetas, kuriame veiks dr. J. Juozevičius (Philadelphia), p. J. Gaila (Philadelphia), p. O. Vaitkienė (Boston) ir p. Gied raitis (New York). Svarbiausi šio komiteto uždaviniai bus: tap ti ryšininku tarp MAS Centro Valdybos ir Rytų Apygardos kuopų, ir ruošti vasaros stovyklas, žiemos kursus, studijų dienas, šventes ir t.t.; šiuo klausimu didžiai palengvinta pačios centro valdybos užduotis, reikalaujanti iš tikrųjų dviejų atskirų apygardų priežiūros, plačiai išmėtytų kuopų veiklos koordinacijos.

Pirmą Rytų Apygardos Komiteto nutarimą jau galima spausdinti: rytų moksleiviams bus ruošiamos studijų dienos New Yorke, 1968 metais Velykų metu; smulkesnės žinios bus pranešamos vėliau.

Suvažiavimo dalyviai buvo tiek patenkinti diskusijų išdavomis ir jom posėdžio sudaryta proga, kad naujas kom-tas pareiškė norą artimoje ateityje sušaukti antrą suvažiavimą, kuriame tikisi dalyvaus rytų globėjų didesnis skaičius.

Rytų apygardos globėjai ar kuopų valdybų nariai, norintieji susisiekti su Rytų Apygardos Komitetu, prašomi kreiptis sekančiu adresu: dr. J. Juozevičius, 207 Yellowstone Rd., Plymouth Meeting, Pa.

Globėjų suvažiavime New Yorke mintimis ir užkandžiais dalinasi putnamiškė seselė M. Palmira ir ATEITIES redaktorius A. Sabalis. Nuotr. S. Gedvilaitės

PUTNAM

š. m. lapkričio 1 d. lankėsi SAS pirmininkas Vaidevutis Valaitis. Studentų reikalais kalbėjosi su kun. St. Yla, seselėmis M. Palmira, M. Jurgita, M. Paule ir moksleivių globėja M. Viktorija bei valdyba ir dvasios vadu kun. V. Zakaru. Studentų sąjungos pirmininkas susirūpinęs ateitininkijos dvasiniu kilimu. Jo manymu, jei studentiškasis jaunimas giliai įsijaustų į krikščioniškąsias tiesas, — tada natūralus rezultatas būtų krikščioniškas gyvenimas, atatinkąs ateitininkijos šūkį: "Visa atnaujinti Kristuje!". Studentų metinė diskusijų tema: Tikėjimas. Tai labai prasminga, nes Bažnyčia šiuos metus skelbia — Tikėjimo metais. Pirmininkas nori, kad atskirose vietovėse būtų organizuojamos rekolekcijos, tikėjimą liečiančiomis temomis diskusijos, o išvados, kad būtų praktiškos; kiekvienas jas tepritaiko savo asmeniniame gyvenime. Jau laikas dvasiniai atbusti, įsižiebti Kristaus liepsna ir kitus užžiebti, ne žodžiais, bet gyvenimu. Jei draugovėms sunku gauti prelegentus, valdyba rūpinasi gauti kalbėtojus, kurie įkalbės į juostelę, ir šitos juostelės bus siuntinėjamos, kad susirinkimuose būtų galima išklausyti ir diskutuoti, o išdiskutavus išmąstyti ir įgyvendinti.

Buvo tartasi ir dėl rekolekcijų organizavimo rytiniame pakraštyje. Rekolekcijos bus N. P. Marijos Seserų sodyboje antrą gavėnios sekmadienį, kovo 9-10 d. Studentų-čių rekolekcijų reikalais kreiptis pas seselę M. Palmirą.

Lapkričio 11 d. sesuo M. Palmira dalyvavo moksleivių globėjų suvažiavime, kuris įvyko Brooklyne, N. Y., Apreiškimo parapijoje. Būtų prasminga, kad moksleivių globėjai, kurie negalėjo dalyvauti suvažiavime, skirtų vieną dieną susitikti Putname ir pasidalinti reikalais bei užplanuotais darbais, kurie suvažiavime buvo numatyti.

R. K.

• **Vidos Krištolaitytės** dailės darbų parodą sausio 6-14 dienomis ruošia ASS Chicagos skyrius. Su dailininke susipažinti galite šios ATEITIES 297-299 puslapiuose.

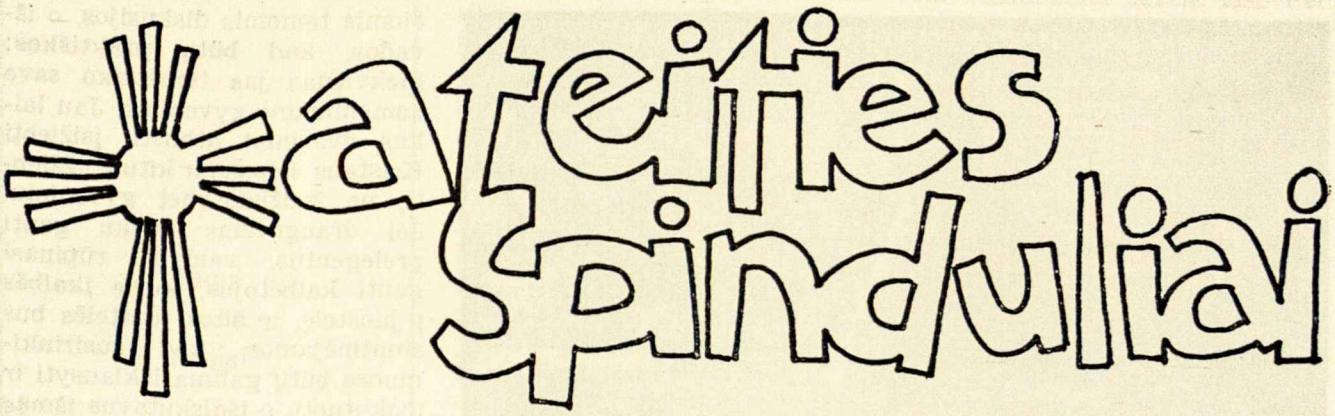

DOVANA, KURIOS LABIAUSIAI LAUKI

Gal ji labai didelė, o gal ir visai mažulytė. Gal ji raudona, o gal žalia, ar mėlyna. Tai iš tikrųjų visai nesvarbu. Skirtumo nesudaro ir tai, ar ji plačiu kaspinu surišta, ar siauru. Gal ji netelpa jokion dėžutėn . . .

Tai toji dovana, kuri tave labiausiai pradžiugins. Gal šių Kalėdų proga tu tikiesi gauti naują krepšinio kamuolį, ar slides, ar elektrinį traukinėlį — jei esi berniukas. Mergaitės laukiate mergaitiškesnių dovanėlių. Išalkęs žmogus laukia duonos kąsnio, pavergtasis — laisvės, ligonis — sveikatos, o nuskriaustasis —paguodos.

Kiekvienam žmogui vis kas nors kito yra toji brangiausia dovana. Tos dovanos skirtingos, bet jos visos atneša tą patį — džiaugsmą, laimę — nors ir trumpam. Dovana, kurios mes visi labiausiai laukiame, gal to nei patys nežinodami, — tai d ž i a u g s m o dovana.

O džiaugsmas yra:

— žinojimas, kad tėveliai tave myli,

— šiltas kambarys, kai lauke pūga siaučia,

— kai sekasi mokintis,

— žinojimas, kad rytoj, ir poryt, ir už savaitės turėsi ko pavalgyti.

— rogutės ir stati pakalnė,

— nauja pora pačiūžų . . .

Dovanos, kurias g a u n a m e dėžutėse, atneša džiaugsmo trumpam laikui. Dovanos, kurias d u o d a m e dėžutėse, nors ir gražiausiai suvyniotos, atneša džiaugsmo tik trumpam.

Ne tiek daiktas svarbu, kiek tas jausmas, kurį davimas išreiškia. O jis — nesuvyniojamas popieriumi, nesurišamas kaspinu. Tai — davėjo meilė — rūpestis mumis, norėjimas mus pradžiuginti.

Todėl — vyniodami kitiems skirtas dovanas, ir atraišiodami savąsias, pajuskime tikrą džiaugsmą, kurį stengiamės suteikti kitiems, ir kurio taip laukiame iš jų.

Mūsų duodamos dovanos teišreiškia tą didžią davimo dvasią, kurioje Kristus — Dievo Sūnus atsidavė visai žmonijai.

Kalėdų papročiai

Kalėdos yra svarbi ir džiaugsminga šventė. Kalėdos mums primena Kristaus gimimą. Kalėdos yra švenčiamos visame krikščioniškame pasaulyje.

Amerikoje Kalėdos yra svarbi šventė. Vaikai neina į mokyklą ir suaugę nedirba. Žmonės įsigyja eglutes ir jas puikiausiai papuošia. Po eglutėmis ne tik vaikai, bet ir suaugę randa daug dovanų. O tėvai mažiems vaikams sako, kad tas dovanas atneša vyras, kuris gyvena šiaurėje. Jis vadinamas Kalėdų Seniu.

Lietuvoje buvo daug gražių papročių. Žmonės prieš Kalėdų dieną valgydavo Kūčias. Žmonės sakydavo, kad Kūčių vakarą 12 valandą naktį, gyvuliai kalba žmonių kalba ir kad vanduo pavirsta vynu. Žmonės po staltiese pakišdavo šieno, tada visi traukdavo. Kas ilgiausią šiaudelį ištrauks, tas ilgiausiai gyvens. Kas trumpą — tas trumpai. Mergaitės surašydavo vyrų vardus ant popieriaus, ir kurio vyro vardą ištrauks, tas bus jos vyras. Jos pildavo ir vašką į vandenį. Kurioj pusėj jo daugiausia susirinks, iš tos pusės atjos piršliai. Lietuviai pirmą kartą eglutę uždegdavo Kūčių naktį. Lietuviai turėjo ir daugiau papročių.

Olandai vaikai gauna dovanas gruodžio 6-tą dieną. Iš Vokietijos atėjo eglutės puošimo ir advento vainiko papročiai. Yra daug, daug kalėdinių papročių. Be jų Kalėdos nebūtų tokios įvairios.

Andrius Ambraziejus

Šv. Kalėdų naktis — piešinys Rasutės Arbaitės

Jo Kalėdos

Mažas, apskurdęs berniukas, elgeta, eina gatve. Jis yra pavargęs nuo daug vaikščiojimo. Alkanas — visą dieną nevalgęs. Ką tik gavo, tai davė savo mamytei ir mažom sesutėm. Jis nusivylęs ir sušalęs. Kiek jis ilgai išvaikštinėjo šį Kūčių vakarą, ir nei vieno cento negavo. Jam atrodė, kad jo gyvenimas be vilties. Jis, vargšas, turi maistą gauti dėl visos šeimos, nes tėvelis miręs ir mama labai sunkiai serga. Jis vienas, vienuolikos metų, turi aprūpinti šeimą, nes jo sesutės dar mažos.

Staiga jis pamato mažą apšviestą bažnytėlę, kuri visus kviečia apsilankyti. Įėjęs, prie prakartėlės atsiklaupė ir karštai pasimeldė. Prisiminimas apie Kristaus vargus kai Jis gimė — kad Jam buvo šalta ir nesmagu paprastoj prakartėlėje, ir kad Jis nesiskundė, palengvino berniukui širdį.

Šitaip pasimeldęs, ir padrąsintas, mūsų mažasis elgeta ėjo toliau. Įsidrąsinęs, jis pabeldžia į didelio namo virtuvės duris ir paprašo duonos. Mato per virtuvę kitam kambaryje sėdinčių daug ponų ir ponių. Jie garsiai šnekasi, dainuoja ir juokauja. Berniukas pagalvojo: "Argi jie nežino, koks yra šis vakaras? Ar jie mano, kad čia tik kita proga smagiai praleisti laiką?"

Gavęs kelis centus (jam atrodančius kaip didelis turtas), mažasis elgeta pa-

suka namų link, kur jo laukia mamytė ir sesutės.

Praeidamas vėl pro tą pačią bažnytėlę, jis įbėga dar kartą pasimelsti ir padėkoti Dievui už pasisekimą, ir kartu paprašyti, kad Jis padėtų visiems giliau suprasti Kalėdų švenčių prasmę.

Ramunė Sakalauskaitė

Disneyland

Kai tik kokia lietuvių šeima iš rytų atvažiuoja į Los Angeles, visada aplanko visame pasaulyje pagarsėjusį Disneyland. Tai fantastiškų pramogų parkas netolimame nuo Los Angeles miestelyje Anaheim. Aš tą vietą kasmet aplankau. Jei neaplankyčiau, tai gal susirgčiau. Buvau ir šiemet.

Smagiai važiavome lygiu plentu. Jau iš tolo buvo galima matyti aukštai savo smailią viršūnę iškėlęs kalnas "Matterhorn". Šis kalnas yra žmogaus padarytas. Tikrasis Matterhorn yra gražiosiose Europos Alpėse.

Bilietai gan brangūs, bet su jais galima patirti daug džiaugsmo. Įėję pro vartus, žygiavome "Main Street U.S.A." gatve. Tai senų laikų Amerikos gatvė. Sustojome prie teatro, kuriame visą laiką eina programa "Great Moments with Mr. Lincoln". Įėjome. Čia savo garsią kalbą, vadinamą "Gettysburg Address" sakė Amerikos prezidentas Linkolnas. Kalbėjo tarsi gyvas: atsistojo iš kėdės, judino pirštus, mosikavo rankomis, lingavo galva. Iš čia nuskubėjome prie "Matterhorn" kalno. Susėdome į mažas rogutes ir bėgiais užvažiavome į kalno viršūnę. Tada mus paleido žemyn. Lėkėm baisiu greičiu tai aukštyn, tai žemyn, ir vėl aukštyn ir vėl žemyn. Vėjas švilpė pro ausis. Visi rėkė iš džiaugsmo ir baimės. Dar rodės kilome aukštyn, bet staiga nusileidom pakalnėn ir įpuolėme į vandenį. Vanduo ištiško ir rogutės sustojo.

"Autopijoje" važiavome mažais automobiliukais. Patys galėjome vairuoti ir greitį parinkti. "People Mover" irgi įdomi vieta: iškeltais bėgiais galima pasivažinėti mažais atvirais automobiliukais. "Monsanto" kelionę su draugais kartojome tris kartus. Mokėti nereikia, o labai įdomu. Atrodė, kad mes esame mikroskope ir į mus žiūri akis. Sulipome į mažą mėlyną kaušelį ir važiuojame į snieguolę. Vingiuojame pro molekules ir atsiduriame atome. Staiga snieguolė ima tirpti ir mes imame didėti.

Užkandę priešpiečių ir kai ką nusipirkę parduotuvėse, nutarėme aplankyti "Small World". Kas lankys Disneyland, šią vietą būtinai turi pamatyti. Laiveliai, kuriuose telpa maždaug dvylika žmonių, važiuoja ilgais vingiuotais tuneliais pro įvairius pasaulio kraštus. Tautiniais rūbais aprengtos lėlės vaizduoja tų tautų žmones. Lėlės šoka, dainuoja, juda. Daug muzikos ir spalvų. "Pirates of the Caribbean" tuneliuose visokių netikėtumų ir nemaža baimės. Čia dainuoja, kovoja ir mergaites medžioja senovės piratai.

Paskui mes dar daug kitų vietų aplankėme: važiavome per džiungles, skridome į erdves, plaukėme po vandeniu. Čia viską galima pamatyti: nuo priešistorinių dinozaurų iki moderniškiausių raketų. Iš Disneyland išvažiavome sutemus. Grįždami matėme, kaip šaudė raketas ir jos sproginėjo aukštai danguje.

Linas Kojelis

Lietuvos kryžiai

Lietuvoje beveik prie kiekvienos sodybos būdavo kryžius. Kryžių ir koplytėlių būdavo ir pakelėse. Juos žmonės apsodindavo gėlytėmis ir aptverdavo tvorele. Kryžiai būdavo padaryti iš medžio ir gražiai išdrožinėti. Juos padarydavo dievadirbiai arba staliai. Prieš bažnytines šventes, žmonės juos apvainikuodavo ir išpuošdavo gėlėmis. Gegužės mėnesį žmonės melsdavosi prie jų. Dabar Lietuvoje kryžiai baigia išnykti, nes okupantai draudžia naujus statyti, o senieji baigia supūti.

Laima Surdėnaitė

Malda prie lietuviško kryžiaus Tėvynės laukuos. **Nuotrauka Vytauto Augustino**

Kalėdos

Baltos snaigės švelniai apsupo šaltą žemę. Žemė, kuri buvo ruda, jau darėsi balta ir dar baltesnė.

Žmonės mieste skubėjo, —kad skubėjo! Gatvės buvo pasipuošusios elektrinėmis žvaigždutėmis, spalvotomis lemputėmis. Krautuvių langai buvo įvairiomis spalvomis pasipuošę. Visur buvo Kalėdų papuošalai. Visur žmonės su visokiomis dėžėmis ėjo, juokėsi, džiaugėsi. Ir visi vaikai džiaugėsi Kalėdų dieną gavę naują lėlę, mašiną, ar kitką.

Bet mes Kanadoj nepagalvojame apie tokius kraštus, kur žmonės taip negali džiaugtis kaip mes. Tolimuose kraštuose vaikai jau seniai matė naują porą batų ar sočiai valgė. Jų tėvai sunkiai ir ilgai dirba, bet vistiek negali vaikų gerai pavalgydinti. Jų namai sulūžę ir nešvarūs. Jie miega ant lentų su plona, suplyšusia antklode.

Vaikų pilvukai tušti, veidukai ploni, akys didelės ir alkanos. Ar jie Kalėdoms gaus geresnį ir didesnį kąsnelį?

Yra daug labdaringų organizacijų, kurios stengiasi padėti vargšams. Taigi ir mes per šias Kalėdas turėtume pagalvoti apie tuos žmones ir prisidėti prie jų vargų palengvinimo. *O. Erštikaitytė*

Triušė ilgaausė

Prieš pusę metų mamytė parnešė labai mažą, juodą su baltais lopais triušiuką. Kadangi tai triušytė, ir ji turi labai ilgas ausis, jos vardas yra Triušė Ilgaausė.

Dabar leiskite man apie ją daugiau papasakoti.

Kol nėjau į mokyklą, aš pati ją prižiūrėdavau. Kai pradėjau eiti, tėvelis prižiūrėdavo. Užtai ji nuo manęs atprato ir priprato prie tėvelio.

Ji yra pusiau balta ir pusiau juoda. Turi ilgas juodas ausis ir yra gan didelė ir labai gudri. Aną mėnesį, kai katinas ją vijosi, ji per visus kaimynų kiemus perbėgusi, kaip vėjas įlėkė į mūsų garažą ir pasislėpė už brolio teniso stalo. Jeigu jūs pagyventumėt su mano triušе, ir jūs sakytumėt, kad jinai labai gudri. *Ramunė, 12 m.*

Pupučio kelionė

Vieną dieną Puputis užtiko profesoriaus laboratoriją. Įėjęs vidun, pamatė tokią didelę laiko mašiną. Laiko mašina yra toks išradimas, kuris nusiunčia žmones ar daiktus į praeitį ar į ateitį. Ant šios laiko mašinos data buvo užrašyta: "Birželio mėnuo, 1944 metai". Būdamas labai nervuotas, Puputis netyčia pastūmė vieną mygtuką. Buvo didelis BUM! Kai pagaliau visi dūmai išsisklaidė, jis pamatė, kad yra atsiradęs visai kitame krašte. Neilgai reikėjo laukti, kol atėjo sargyba. Marš, marš, marš! Gerai! Praėjo pro šalį jo nepastebėję.

Atvažiavo prastas, nešvarus traukinys, pripildytas vergšais žmonėmis. Puputis įbėgo jo vidun pasižiūrėti, bet traukinys tuoj pradėjo važiuoti. Važiavo, važiavo ir staiga sustojo. Kai visus išstūmė iš traukinio, pradėjo mušti ir varyt į darbą. Ten tiems žmonėms nedavė valgyti ir sušaudė mažiausiai trisdešimt iš jų.

Staiga Puputis pajuto, kaip tokia oro banga jį patraukė per laiką, ir jis vėl atsirado namie. Dabar Puputis žino, kaip lietuviai kovojo ir mirė dėl laisvės.

J. P., 12 metų

— — —

Malonu matyt, kad mūsų jaunieji ateitininkai pažįsta EGLUTĘ ir jos Puputį. Mes raginame visus jaunučius, kurie dar neprenumeruoja EGLUTĖS, ją tuojau užsisakyti. Tame žurnaliuke rasite įdomių pasakų, galvosūkių, uždavinių ir Puputį. EGLUTĖJE yra daug gražių eilėraščių, kuriuos jūs norėsite išmokti. Vyresniems labai patiks skaityti Narvydo Nuotykius — apie truputį išdykusį lietuviuką, gyvenantį Italijoje. EGLUTĘ galima užsisakyti rašant šiuo adresu: EGLUTĖ, Immaculate Conception Convent, R.F.D. 2, Putnam, Connecticut 06260.

1967 METŲ TURINYS

— išplėškite ir prijunkite prie 1967 komplekto —

ĮVAIRŪS STRAIPSNIAI

A. T. — Krizė lietuvių sporte 284
Liucijus Alenskas — Dar apie stovyklą 207
Nomeda Ausmanaitė — Venecueia 78
Kun. V. Bagdanavičius MIC — Ateitininkai ir Vatikano susirinkimas 194
Karilė Baltrušaitytė — Moderniųjų šokių paslaptis 21
Birutė Barauskaitė — Kas yra tauta? 17
Vincas Bartusevičius — Išeivijos uždavinių redefinicija 97
Vincas Bartusevičius — Įspūdžiai iš Jaunimo Kongreso 24
Vysk. Pranas Brazys — Vasario šešioliktosios paraštėje 65
J. Čikotaitė ir V. Gerdvilytė — Jie mums taip sakė 271
Indrė Damušytė — Žiemos kursai Dainavoj! 8
Fuksė iš Rytų — Akimirkos prie Montrealio (SAS stovykla) 269
Salvinija Gedvilaitė — Kas pamiršo uždegti žvaigždes? 186
Salvinija Gedvilaitė — Maras (operos įspūdžiai) 308
Salvinija Gedvilaitė — Mes norime išmokti lietuviškai 43
Salvinija Gedvilaitė — Pietų Amerikos kongresas 49
Salvinija Gedvilaitė — Renesanso Psichologas (svečiuose pas dr. A. Sužiedėlį) 172
Salvinija Gedvilaitė — Vida (pokalbis pas menininkę) 297
V. Gerdvilytė ir J. Čikotaitė — Jie mums taip sakė 271
Eugenijus Girdauskas — Atvirybė laikui, ištikimybė idealui 107
Dr. Juozas Girnius — Man neįdomu ... (ištraukos iš knygos "Idealas ir laikas") 38
Saulius Girnius — Tautiškumas 108
Globėjas — Atviras laiškas moksleivio tėvams 33
Dr. Domas Jasaitis — Kalba prie žibintų laužo 239
Dr. Domas Jasaitis — Palangos Reorganizacinę konferenciją prisimenant 230
Dalia Jasaitytė — Dienos stovykloje 247
Daina Kojelytė — Joninių papročiai 171
Aušra Kregždytė — Komunizmas ir Amerikos jaunuolis 20
Dr. Romualdas Kriaučiūnas — Solidarumas ir nukrypimai 262
Dr. Arūnas Liulevičius — Susitikome prie Spyglio 213
Dr. Antanas Maceina — Kristus, kaip gyvenimo matas (ištrauka iš knygos "Dievo Avinėlis") 291
Rima Mironienė — Man neramu 129
Gediminas Naujokaitis — Pokalbis su Pirmininku (interviu su V. Valaičiu) 264
Danutė Navickaitė — Stovykla—principų įgyvendinimo mokykla 208
Mirga Pakalniškytė — Baltų ir slavų kalbų gimininguma 18
Algis Paliulis — Idealizmas ir idealai 78
Kun. dr. Antanas Paškus — Pragmatinio natūralizmo bruožai gyvenamoj aplinkoj 68
Eimutis Radžius — Atvirai kalbant 73
Irena Rušėnaitė — Istorija dvylikos studentų 80
Astra Ruzgaitė — Ateitininkės tautinė pareiga 176
Antanas Sabalis — Moksleivio ateitininko ideologinė ateitis 4
Rima Salytė — Nuotrupos iš SAS pavasarinių kursų 134
Raimundas Šilkaitis — Tolerancija 51
Danguolė Stončiūtė — Jubiliejinės stovyklos vakarinės programos 209
Augustinas Sužiedėlis — Moksleivis ir laisvės supratimas 165
A. Tauginas — Kas daryti su mūsų veikimu? 101
Petras Vainius — Ar mūsų veikla kuopose yra grynai socialiniai susibūrimai? 77
Rita Vainiūtė — Ateitininko vertybių gradacija 16
Domis Rytis Valiūnas — Gyvenimo greitkelis 106
Kęstutis Žemaitis — Lietuviškos vyskupijos? 257
Algė Zundytė — MAS Jubiliejinės stovyklos dienoraštis 200

Ateitininkiškumas ir tautinė ištikimybė (diskusinių būrelių pranešimai) — Dalia Jasaitytė, Vytas Narutis, Audronė Pavilčiūtė, Živilė Poskočimaitė ir Aldona Šimaitytė 244
Palanga, tuomet ir dabar 240
Susipažinkime su redakciniu kolektyvu... 290

LIETUVIŲ LITERATŪROS KLASIKAI (paruošė Salvinija Gedvilaitė)

Jonas Biliūnas — **Brisiaus galas** 117
Kad numirsiu... 140
Kliudžiau 115
Liūdna pasaka 142
Marija Pečkauskaitė (Šatrijos Ragana) — **Antanukas** 300
Irutės lizdelis 274

PROZINĖ KŪRYBA

Gabija — **Bausmė** 272
Gabija Juozapavičiūtė — **Laiptai** 147
Gabija Juozapavičiūtė — **Žvakidės** 310
Aleksandras Pakalniškis — **Egzistencija** 246
Aleksandras Pakalniškis — **Niekas** 199
Mirga Pakalniškytė — **Simpozijumas institute** 110
Antanas Vaičiulaitis — **Gluosnių daina** (apysaka iš to pat vardo knygos) 168

POEZINĖ KŪRYBA

Jurgis Bradūnas — **Kluonas** 212
Indrė Maria Damušytė — **Snaigių aidas** 305
Indrė Maria Damušytė — **Susitikimas** 303
Indrė Maria Damušytė — **Prisimenant Živago: Vilkas** 305
IR — **Tėvas, sulaukęs 48 metus** 294
Eleonora Kivėnaitė — **Jaunystė** 177
Eleonora Kivėnaitė — **Miestas** 177
Liūndra — **Ar tu buvai...** 166
Liūndra — **Broliui žuvus** 23
Liūndra — **Draugei, važiuojančiai į Lietuvą atostogų** 306
Liūndra — **Kodėl, žmogau** 307
Liūndra — **Palikimas** 306
Liūndra — **Skubu** 307
Liūndra — **Smilga ilga** 307
Regina Petrikonytė — **Pamilau aš saulę** ..... viršelis po 256
rjjbičiūnas — **Daina** 161
rjjbičiūnas — **Menas : simbolizmo fragmentas : kolažas** 112
rjjbičiūnas — **Politinės bei dvasiškos ir taip sau svarbios realybės...** 304
rjjbičiūnas — **Žiūronai** 308
Stasė Šakytė — **Alkana žemė** (šeši eilėraščiai iš knygos) 83
Teresė Slotkutė — **Kodėl?** 212
Regina Staškevičiūtė — **Išpažintis** 146
Regina Staškevičiūtė — **Klausimas** 176
Regina Staškevičiūtė — **Man reikia** 176
Kęstutis Sušinskas — **Draugas** 212
Kęstutis Sušinskas — **Svajonės** 212
Laima Švėgždaitė — **Takai ir supratimai** 23
Laima Švėgždaitė — **Politika** 7
Danutė Vaškelytė — **Toliau** 243
Mykolas Viltis — 4 ištraukos iš **"Neparašyti laiškai"** 1

EX LIBRIS : ATEITIS (recenzijų skyrių tvarko Rima Salytė)

Salvinija Gedvilaitė — "Meilė nebosauja" ... 187
Mirga Pakalniškytė — "Krikščionis gyvenime" ... 312
Stasys Rastonis — "Sonatos ir fugos" ... 312

KOMENTARAI

Randami sekančiuose puslapiuose: 35, 67, 99, 132, 163, 193, 225, 261 ir 289

ATEITIES SPINDULIAI — jaunesniųjų skyrius (tvarko Gintarė Ivaškienė)

Vedamieji straipsneliai (Gintarė Ivaškienė)

Mieli Jaunučiai ir Jaunieji Ateitininkai ... 27
Gavėnia ... 55
Kas yra bičiulis? ... 118
Gegužis ... 148
Prisimename ... 178
Atostogos ... 214
Šeimyniškumas ... 249
Karalius ... 250
Adventas ... 276
Dovana, kurios labiausiai lauki ... 316

Rašinėliai, straipsniai ir pasakos

Andrius Ambraziejus — Kalėdų papročiai ... 317
Andrius Ambraziejus — Koks turi būti ateitininkas stovykloje? ... 254
Dalytė Alksninytė — Apie Sargį ... 183
Rasa Arbaitė — Aš norėčiau jums papasakoti ... 282
Rūta Bichnevičiūtė — Koks turi būti ateitininkas stovykloje? ... 253
Nina Bubnytė — Kelionė, kurios niekad nepamiršiu ... 182
Vida Čekauskaitė — Kuo mes norime būti? ... 91
Vytautas Čepkauskas — Kalėdos ... 28
Saulius Cibas — Svajonė ... 91
Vida Dambrauskaitė — Kuo mes norime būti? ... 91
Povilas Dirkis — Jaunimas Lietuvos atgimime ... 250
Saulius Eiva — Mano liūdniausioji diena ... 183
Dovilė Eivaitė — Kalėdų dovanos tėveliams ... 28
Onutė Erštikaitė — Kalėdos ... 320
G. I. — Rudabarzdžiai anapus jūros ... 216
G. I. — Tu jam padėk ... 215
Gintarė — Laiškas (apysaka) ... 57
Gintarė — Tomo naujas draugas ... 85
Jorūnė Girniūtė — Kelionė į Lietuvą ... 60
J. P. — Pupučio kelionė ... 320
D. Juozapavičiūtė — Atspėkite ... 28
Danguolė Juozapavičiūtė — Ką man reiškia vasario 16? ... 57
Danguolė Juozapavičiūtė — Kur toliau? ... 91
Danguolė Juozapavičiūtė — Pagauta ... 183
Kęstutis Kaminskas — Mano geriausias draugas ... 119
Linas Kojelis — Disneyland ... 318
Linas Kojelis — Fantastiškos kelionės : Pirmoji pasaka ... 180
Linas Kojelis — Fantastiškos kelionės : Antroji pasaka ... 219
Regina Krasauskaitė — Vasario 16-ta diena ... 122
L. B. — Rasutės dovana ... 283
Genė Plonytė — Pupa ... 183
Nijolė Pušinskaitė — Šventas Kazimieras ... 84

Ramunė — **Triušė ilgaausė** 320
Jonas Rutkauskas — **Draugai** 119
S. J. — **Bernelio piliakalnis** 88
Ramunė Sakalauskaitė — **Jo Kalėdos** 317
Rominta Skobeikaitė — **Mano kačiukas** 154
Alė Surdėnaitė — **Lietuvos paukščiai** 254
Laima Surdėnaitė — **Lietuvos kryžiai** 318
Torontiškis — **Kodėl aš esu ateitininkas** 120
Kęstutis Urbonavičius — **Trys norai** 153
Onilė Vaitkutė — **Geri darbeliai** 182
Onilė Vaitkutė — **Nuotykis restorane** 154
Rūta Vaškevičiūtė — **Mūsų susirinkimas** 154
Apie tėvų kraštą 30
Ar šv. Kazimieras ir "banginėtojų" globėjas? 149
Dovana 149
Jauna menininkė (Rasutė Arbaitė) 152
Ką daryti su vaiduokliais? 252
Kas ten verkė? 250
Lietuvių liaudies pasaka apie išmintingą senelį 217
Sodai dykumose 121
Vasaros knygos 184

Eilėraščiai

Rasa Arbaitė — **Gėlės** 251
Rasa Arbaitė — **Gėlės ant stalo** 318
Danguolė Juozapavičiūtė — **Atmintina diena** 55
Danguolė Juozapavičiūtė — **Ruduo** 283
Rita Kairytė — **Ir vėl** 182
Morta Kurdlianskaitė — **Malda už Lietuvą** 179
Vilija Malciūtė — **Streikas** 84
Vilija Malciūtė — **Uodų kova** 151
Vilija Malciūtė — **Vasaros rūpestis** 218
Kęstutis Šeštokas — **Mūsų Tėvynė** 60
Kęstutis Šeštokas — **Naktis miške** 184

Ištraukos iš knygų

Vl. Ramojus — **Kritusieji už laisvę** 280
St. Raštikis — **Kovose dėl Lietuvos** 277

Iš ateitininkų istorijos

Galima rasti sekančiuose puslapiuose: 28, 56, 88, 150, 179, 251 ir 278

Rankdarbis

Ateitininkų ženklelis iš kartono ir šiaudelių ..... 30 ir 90

Galvosūkiai

Galima rasti sekančiuose puslapiuose: 29, 59, 92, 120, 218, 254, 283 ir virš. prie 320

ĮVAIRŪS NUOLATINIAI SKYRIAI

Iš plataus pasaulio (kronika ir įvykiai) — 32, 61, 93, 124, 156, 188, 223, 255, 285 ir 313
Sportas ..... 63, 122 ir 284
Vox populi (laiškai) ..... 52, 105, 133, 164, 220 ir 255
Kreivos šypsenos (jumoras) — 64, 96, 128, virš. prie 160, 192, 224, virš. prie 256, virš. prie 288 ir virš. prie 320
Administracija praneša 63, 95, virš. prie 128, 160, 224 ir 288
Atsiųsta paminėti 63, 95, virš. prie 128 ir 287

Iliustratorių sąrašą galima rasti: ATEITIES 1968 metų 1 numeryje pusl. 18

GALVOSŪKIS

Skersai: 1. Skaičius, kuris eina prieš keturis. 3. Vyrai, kurie Kūdikėliui Jėzui atnešė dovanų. 9. Kai šauki draugą, tu naudoji tą žodelį. 10. Vėsta, darosi šaltesnis. 11. Tas pat kaip ir Nr. 9. 12. "Stok" — daugiskaitos pirm. asm. 14. Iki. 16. Toli esančiose vietose. 18. Kai mergaitė nori turėti kasas, ji — savo plaukus. 19. Ramunės Sakalauskaitės rašinio pavadinimas. 21. Gydytojas pastatė vaiką ant svarstyklių ir ———. 23. "Akyje" — sutrumpintai. 24. Būti kalėjime. 25. Einąs. 27. "Kalbėti" — esam. l., daugisk., pirmam asm., sutrumpintai. 29. Nuėjo tolyn. 30. Moksliškai nagrinėjami. 31. Šuo taip loja. 32. Daugiskaitos trečias asmuo, vyriškos gim. 33. Tas pat kaip ir Nr. 31. 34. Atsinešiau — (man priklausantį) rankšluostį. 35. Kas — (malonės) man knygą paduoti?

Žemyn: 1. Šv. Rašte yra Naujasis —. 2. Ridenom. 3. Mokykloje mes — daug naujų dalykų. 4. "Marios" (jūra) — mažybiniai. 5. Todėl, kad. 6. Griebė. 7. Į akį. 8. Tas, kuris išgano. 13. Urvas. 15. Aš niekad nemačiau — (Portugalijos sostinės). 17. Aš pasitikiu — (manimi pačiu). 20. Ačiū. 21. Truputį lijo. 22. Štai. 26. Ima iš kur nors. 28. " — rytoj pas mane, ruošim pamokas drauge". 29. "Namas" — vienask. vietininke. 33. Tai, ką šie trys žodžiai turi: atbėgo, atnešė, ateina.

9-to NUMERIO GALVOSŪKIO ATSAKYMAI

Skersai: 1. Artinasi. 7. Žiema. 10. To. 11. Šešėlyje. 13. Ima. 15. Pamokai. 18. Data. 19. Vėlina. 20. Broliui. 24. Save. 25 Obuolys. 27. Ne. 29. Salė. 31. Kudlos. 32. Akim. 34. Iro. 35. Svarstoma. 39. Mi. 41. Ės. 42. Tikome. 43. Ateisi. 46. Ylelė. 47. Malkelei. 49. Tirsi. 50. Neisi. 51. Eismas.

Žemyn: Atiduokim. 2. Roma. 3. Iš. 4. Nes. 5. Aš. 6. Sėskis. 7. Žemės. 8. Eikiva. 9. Aria. 12. JAV. 14. Atbudo. 16. Olas. 17. Anelė. 21. Olos. 22. Lysvėse. 23. Inkstais. 26. Buriame. 28. Eiti. 30. Erdvei. 32. Ar. 33. Mokyta. 36. Asile. 37. Molis. 38. Amer. 44. Tai. 45. Iki. 48. Ei.

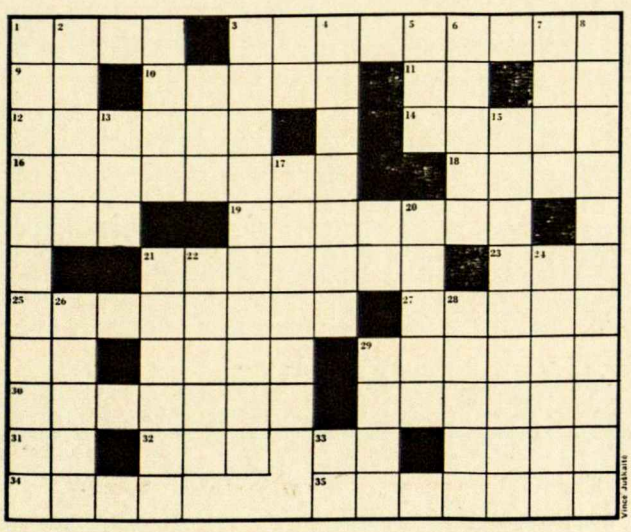

DOVANOS

Algis perka mamai dėžę,
Mama perka paltą Onai,
Visi, visi biudžetus rėžia, —
Ir taip išplaukia milijonai.

Marytė, radiją nupirkus,
Paduos šaltai Jonukui;
(Jonukas pinigo neturi)
— Jonukai, ar padūkai?!

Vėl tėtis gaus, kaip visad' gauna
Kaklaryšį dešimtą,
(Ką per metus į banką krauna
Bus biskį apgadinta . . .)

Margarita sako Pranui,
Ką jai nupirkt Kalėdom;
"Juk tik dėl Juozo ir Antano
Mes šitaip pasirėdom".

Visi, visi biudžetus turi,
Nupirktų ir mėnulį!
Vaikelio mažo — nieks nemato,
Nes jis ant šieno guli . . .

IŠ MOKSLEIVIŲ PASAKOJIMŲ APIE STOVYKLAS

"Bet sesele, ta mano suknelė buvo nei šis, nei tas, tai aš patrumpinau ir padariau tas".

ALp(LKA)1786
1967, Nr.10

nuotrauka Algirdo Grigaičio

30.725.18